

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra psychologie

**PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY ONLINE
SEZNAMOVÁNÍ**
**Specifika online seznamování jedinců na prahu
vynořující se dospělosti**

Bakalářská diplomová práce

Autor: Anna Rybářová
Vedoucí práce: PhDr. Marek Kolařík, Ph. D.

Olomouc
2017

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucímu této práce PhDr. Marku Kolaříkovi, Ph. D., za trpělivost a cenné rady. Dále své rodině a přátelům za jejich podporu (nejen) po celou dobu mého studia.

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: “Psychologické aspekty online seznamování“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne 29.3. 2017

Podpis

OBSAH

Číslo	Kapitola	Strana
OBSAH		3
ÚVOD		5
TEORETICKÁ ČÁST		6
1	Vynořující se dospělost	7
1.1	Potřeba nové vývojové teorie	7
1.2	Počátky Arnettovy teorie	8
1.3	Vynořující se dospělost	9
1.3.1	Explorace identity.....	9
1.3.2	Nestabilita.....	10
1.3.3	Zaměření na sebe.....	10
1.3.4	Pocit „mezi“	11
1.3.5	Pocit otevřených možností	11
1.4	Romantické vztahy v období vynořující se dospělosti	12
1.5	Vynořující se dospělost v kontextu evropských zemí	13
1.6	Kritika Arnettovy teorie	14
2	Online prostředí	16
2.1	Kyberprostor a jeho specifika.....	16
2.2	Kybersex a kyberláska.....	17
2.3	Digital natives vs. Digital immigrants.....	18
2.4	Online komunikace.....	18
2.5	Specifika internetové komunikace	18
2.5.1	Disinhibice.....	19
2.5.2	Anonymita	21
2.5.3	Další specifika online komunikace.....	21
3	Online seznamování	23
3.1	Seznamování na internetu.....	23
3.2	Sebeprezentace v online prostředí	24
3.3	Druhy seznamovacích portálů	24
3.4	Motivace k online seznamování	25
3.4.1	Základní motivy k online seznamování.....	25
3.5	Genderové a věkové odlišnosti.....	26
VÝZKUMNÁ ČÁST		28
4	Výzkumný problém a cíle výzkumu	29
4.1	Dílčí cíle	30
4.2	Výzkumné otázky	30

5	Typ výzkumu a použité metody	31
6	Sběr dat a výzkumný soubor.....	33
6.1	Sběr dat a výběr výzkumného souboru	33
6.2	Popis výzkumného souboru.....	34
6.3	Etika výzkumu.....	34
7	Práce s daty a její výsledky	35
7.1	Sociodemografické údaje: výsledky	35
7.2	Aktivita na online seznamovacích portálech.....	40
7.3	Znalost teorie vynořující se dospělosti	42
7.4	Výzkumné otázky: výsledky	44
7.4.1	Jaká je primární motivace vynořujících se dospělých pro užívání seznamovacích portálů?	44
7.4.2	Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle věku?....	48
7.4.3	Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle pohlaví?49	
7.4.4	Budou se strategie namlouvání lišit v závislosti na pohlaví?	49
7.4.5	Jak ovlivňuje motivace k online seznamování frekvenci jeho užívání?.....	50
7.4.6	Jak souvisí motivace k online seznamování s důsledky v reálném prostředí?	51
8	Diskuze	53
8.1	Sociodemografické údaje	53
8.2	Interpretace výzkumných otázek.....	54
9	Závěr.....	58
10	Souhrn	59
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY	63
	PŘÍLOHY	68

ÚVOD

Toto téma jsem si zvolila z toho důvodu, že mě zaujala teorie vynořující se dospělosti, která je dle mého názoru pro naši současnou společnost velmi aktuální. Domnívám se, že kdyby se zvýšilo povědomí o této teorii, mělo by to pozitivní důsledek jak na mladé lidi samotné v tom, aby lépe pochopili, co se s nimi děje, tak na případnou spolupráci a pochopení ze strany rodiny, zaměstnavatele či školy.

Jedním z hlavních vývojových úkolů vynořujících se dospělých je vstup do partnerského vztahu s milovanou osobou. Tomu může, avšak nemusí, předcházet poměrně dlouhý proces uvědomování si vlastní hodnoty, priorit a představ o budoucím partnerovi. Vynořující se dospělost je věk hledání sama sebe, získávání zkušeností a vytváření představy o svém budoucím směřování. To, že v dnešní době je běžné, že přechod do dospělosti trvá déle, nepovažuji za nutně negativní jev, ale spíše za důsledek posunu společnosti, ve které existuje nepřeborné množství možností a bylo by možná nezodpovědné, ba i nemožné, vybrat si jednu z nich bez předchozího experimentování a získávání různorodých zkušeností.

Online prostředí, konkrétně online seznamování, jsem si vybrala z toho důvodu, že je toto prostředí pro současnou generaci vynořujících se dospělých přirozené a seznámení skrze internetovou seznamku již není raritou ani v mladém věku a myslím si, že se četnost vztahů, které vzniknou online bude ještě zvyšovat.

Celkově mě toto téma oslovilo jako spojení dvou nových fenoménů, které jsou v současné době aktuálním tématem.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYNOŘUJÍCÍ SE DOSPĚLOST

Vynořující se dospělost je poměrně nový pojem definovaný Jeffreyem J. Arnettem v roce 2000. Jedná se vlastně o novou definici vývojového stadia, jež se snaží popsat specifika mladých lidí, kteří se necítí být ani teenagery, ba ani dospělými. Vývoji jedince od 18 let dále nebyla dlouhou dobu věnovaná dostatečná pozornost. Je přitom zjevné, že mladý dospělý od 18 do 30 let se bude velmi lišit od např. padesátiletého jedince, ač jsou oba považováni za dospělé. Tato teorie je platná zejména v kulturním kontextu západních zemí, kde v posledních desetiletích došlo k velkým změnám a jisté rozvolněnosti, kdy mladí lidé již tolik nepodléhají tomu, co od nich společnost očekává, dlouho studují a s výběrem své životní dráhy si dávají na čas. Proto je dle mého názoru nové vývojové teorie tak, jak ji definoval Arnett, skutečně potřeba (Reifman, Arnett & Colwell, 2016).

1.1 Potřeba nové vývojové teorie

V posledních desetiletích se společnost a její přístup k mladým lidem velmi změnil. Stávající vývojové teorie zřídka dokázaly vystihnout vše, čím si současný mladý člověk prochází. Nutno říci, že se tyto změny týkají převážně vyspělých západních zemí, kde není společenský tlak na jedince tak velký. Mladý dospělý si tak může dovolit dlouho studovat, nespěchat s manželstvím a dávat si na čas s výběrem povolání. Výše zmíněné „sociální“ hodiny ztrácí na důležitosti (Arnett, 2000).

Moderní společnost klade na převzetí dospělé role čím dál tím vyšší nároky. Kromě prodlužování studia, odkládají mladí lidé také vstup do manželství a založení rodiny. Často žijí ve volném svazku bez nutnosti uzavření manželství. Také doba osamostatňování od rodičů se prodlužuje. Někteří mladí dospělí zůstávají bydlet u rodičů do té doby, než si najdou práci, nebo se k nim po určité době samostatného života vrací. Běžná je také kombinace práce na částečný úvazek a studia s tím, že jedinci zůstávají částečně finančně závislí na rodičích (Vágnerová, 2006).

Jak uvádí Heath, Brooks a Cleaver (2009), mladí lidé po dvacátém roce rádi tráví svůj čas cestováním, experimentováním a chtějí si vyzkoušet různé sexuální, politické i náboženské

vztahy. Giddens (2013) ve své knize správně předpovídá, že se tomuto stadiu vývoje bude v příštích letech věnovat větší pozornost odborníků.

Arnett (2007) zdůvodňuje potřebu definování nové teorie na základě kritiky dosavadních vývojových teorií, které zahrnují věk vynořující se dospělosti (18-25 let), a to sice adolescence, mladá dospělost, přechod do dospělosti a mládí. Pojem adolescence Arnett zcela zamítá z důvodu, že se životy náctiletých a mladých dvacátníků velmi liší, a to po mnoha stránkách, včetně té právní (oficiální přechod do dospělosti se nemusí rovnat odstěhování se od rodičů). Mladou dospělost definovala celá řada autorů a zahrnula zde rozličná věková rozpětí, u nichž některá zahrnují věk až do 40 let. Je zřejmé, že život dvacátníků a třicátníků se bude lišit a není proto vhodné je všechny nazývat mladé dospělé. Existuje pojem „přechod do dospělosti.“ který je využíván převážně v sociologii a je zaměřen na konkrétní mezní události, které z člověka dělají dospělého. Mezi tyto mezníky patří manželství, založení rodiny a nalezení stabilní práce. Arnett tuto koncepci zavrhuje z toho důvodu, že tyto mezní události plně neobsahují celé období mladé dospělosti, ale vyskytují se spíše buď na konci, nebo na začátku období. Mládí (*youth*) je pojem používaný zejména v Evropě a USA a podobně jako mladá dospělost zahrnuje příliš široké věkové rozpětí, které není jasně ohraničeno. V USA pojem mládí definoval Keniston v roce 1971 podle své studie mladých studentů participujících na protestech koncem 60. let v USA. Tato definice rebelujících mladých lidí byla platná ve své době a svém prostředí a není zobecnitelná na současnou populaci (Arnett, 2007).

1.2 Počátky Arnettovy teorie

Je běžné, že se mladý člověk odstěhuje od rodičů mezi osmnáctým a dvacátým rokem. To z něj ale nedělá automaticky dospělého. K plně samostatnému životu se stabilním zaměstnáním, vztahem a zázemím zbývá ještě dlouhá cesta, jež může končit až o deset let později. Je to období otevřených možností, velkých snů a cílů, které však kromě pocitu svobody může přinést i pocity úzkosti, zmatení a strachu pramenící z nejistoty a nové odpovědnosti za vlastní život. Typické vývojové znaky vynořující se dospělosti jsou patrné zejména mezi 18-25 lety, avšak většinou trvají déle. Manželství a rodičovství se od let šedesátých výrazně odsunulo (v 60. letech byla většina lidí ve věku 21 let již v manželském svazku). Tento posun způsobil vývojovou „mezeru,“ již dnes nazýváme vynořující se dospělost. Stejně tak přispělo i ženské hnutí,

sexuální revoluce (vznik antikoncepční pilulky v roce 1964) a technologická revoluce (Arnett, 2015).

1.3 Vynořující se dospělost

Pět složek Arnettovy teorie bylo získáno z kvalitativního výzkumu. Později bylo definováno 5 dimenzí, které charakterizují vynořující se dospělost a jsou to: explorační identity, nestabilita, zaměření na sebe, pocit „mezi“ a otevřené možnosti (Reifman et al., 2016).

1.3.1 Explorační identity

Identita je základní složka sebepojetí. Jedná se o „zobecnění zkušenosti se sebou samým“ (Vágnerová, 2006, 253). Vytvoření identity je úkolem mladého člověka. Uvádí se, že by tzv. krize identity, tolik typická pro adolescenci, měla být vyřešena do 20-25 let. Ujasněná identita je nezbytná pro stabilní genderovou identitu, profesní směřování a ustálené vnitřní normy (Atkinson a kol., 2009).

Vynořující se dospělost je charakteristická pro zkoumání vlastní identity. Psychosociální moratorium, které definoval Erikson v roce 1968 (krize identity v období mezi dětstvím a dospělostí), se dle Arnetta přesouvá právě do období vynořující se dospělosti (Reifman et al., 2016).

Většina mladých lidí sice žije nezávisle na rodičích, ale zároveň nemají závazek vůči jednomu partnerovi, či práci, což skýtá příležitost k vyzkoušení různých cest, možností a ujasnění si preferencí v oblasti budoucího zaměstnání a stálého partnera (Arnett, 2015). Oproti adolescenci, kdy byly romantické vztahy i závazky k práci spíše povrchní a „černobílé“, se do romantických vztahů dostává více intimity a závazku. Stejně tak i přístup k zaměstnání je stabilnější. Vynořující se dospělý si klade otázku po tom, kdo skutečně je, jaké má vlastnosti, a tudíž si realističtěji utváří představy o svém partnerovi a kariérních možnostech (Fincham & Cui, 2011). Zároveň si mladý člověk velmi dobře uvědomuje, že toto období je časově omezené, a pokud se chce vzdělávat v různých odvětvích, absolvovat různé kurzy a zkusit zaměstnání, či střídat sexuální partnery a experimentovat, je to právě ve věku vynořující se dospělosti ideální příležitost (Arnett, 2015). Někteří autoři poukazují na to, že se u vynořujících se dospělých častěji vyskytuje rizikové chování jako pití alkoholu, zkoušení drog či střídání sexuálních partnerů. To je podmíněno jak explorační identity, tak absencí rodičovské kontroly a relativní samostatností (Fincham & Ming Cui, 2011).

1.3.2 Nestabilita

Přechod do dospělosti je samozřejmě spojen i s negativními aspekty, které se pojí s nutností konat pro život zásadní rozhodnutí. To může mladé lidi zahltit a mohou ztratit životní rovnováhu a sebevědomí (Reifman et al., 2007).

Toto období je velmi bohaté na zkušenosti a osobní vývoj, což s sebou také přináší pocit nestability. Tato nestabilita má však jiný původ, než tomu bylo v adolescenci, kdy změny v jednání, nestálost, nepředvídatelnost a impulzivita, pramenily z fyzických a postojoyých změn v rodině, a docházelo k emancipaci adolescentů (Farková, 2009).

Mladí dospělí už mají tyto změny za sebou a úspěšně se emancipovali od rodiny. Mnohdy si ještě nejsou jisti, kam bude jejich život směřovat, ale zároveň cítí tlak okolí a mají pocit, že by pro svůj život měli již mít nějaký určitý plán. Ten mnohdy mají, avšak prochází četnými změnami s tím, jak získávají nové zkušenosti. Na rozdíl od adolescence, kdy měli jasný plán a cíle na určitou dobu dopředu a život byl tak více stabilní, leží zodpovědnost za tyto úkoly nyní zcela na nich. Dalším znakem nestability je to, že mladí lidé např. mění vysokou školu poté, co zjistí, že je vybraný obor nenaplňuje, nebo se nechtějí dále vzdělávat a najdou si zaměstnání, či naopak nastoupí do zaměstnání a po nějaké době se rozhodnou znovu studovat a rozšířit si vědomosti. Příznačné je také časté stěhování a různé formy bydlení (koleje, spolubydlení, první byt...) (Arnett, 2015). Střídání partnerů také není výjimkou a může být stejně tak vzrušující jako frustrující. Zejména pokud není strůjcem změny sám člověk, ale je pouze recipient (Arnett, 2007).

Co je příznačné pro vynořující se dospělé v Evropě je fakt, že se často musí potýkat s nezaměstnaností, či s tím, že si nemohou najít odpovídající práci. Takováto situace je pro mladého člověka velmi stresující a může ohrozit jeho sebepojetí a sebevědomí (Arnett, 2007).

1.3.3 Zaměření na sebe

Zaměření na sebe je v období vynořující se dospělosti ze všech vývojových stádií nejvýraznější. Toto zaměření pomáhá k dosažení soběstačnosti (Baumgartner & Karaffová, 2012).

S množstvím nových možností, které se vynořujícím se dospělým otevírají, roste jejich nezávislost, ale i odpovědnost. Avšak osobní svoboda je stále zachovaná. Tyto aspekty tvoří

dimenzi „zaměření na sebe.“ Jedná se o zaměření na zlepšování svých schopností a vědomostí, získávání zkušeností a sebepoznání. Finanční nezávislost na druhé straně není vždy zcela samozřejmá a mnohé výdaje spojené např. se vzděláním zůstávají stále na rodičích (Reifman et al., 2007). Jedinci, kteří byli během vynořující se dospělosti finančně podporováni rodiči, byli úspěšnější ve finančním osamostatňování se než ti, kteří tuto podporu neměli (Schoeni & Ross, 2005).

Zaměření na sebe je také důležité ve smyslu ustanovování a dodržování nových návyků a pravidel, která jsou spojená s osamostatněním se od rodiny a absencí jejího dohlížení na plnění školních a jiných povinností. Sami se rozhodují, kdy uklidí, kdy půjdou nakoupit aj. Do věku 30 let si většina mladých Američanů plně osvojí stabilní návyky a je schopna plnění povinností. Obvykle se do tohoto věku také ožení/vdají a mají již jedno dítě (Arnett, 2015).

1.3.4 Pocit „mezi“

Vynořující se dospělí se necítí být adolescenty, avšak ani plně dospělými (Reifman et al., 2007). Jedná se spíše o subjektivní pocit než o měřitelné hledisko (Baumgartner & Karaffová, 2012). Přejít do dospělosti je postupný a stejně tak jsou postupně naplňovány úkoly, které podle vynořujících se dospělých definují dospělost. Jedná se o přijetí odpovědnosti za sebe samé, schopnost dělat nezávislá rozhodnutí a finanční samostatnost (Arnett, 2015).

1.3.5 Pocit otevřených možností

Tento věk je typický spíše pro optimistické výhledy. Před člověkem se objevuje řada možností. Různé příležitosti pro vzdělávání, pracovní nabídky atd. (Reifman et al., 2007). Vynořující se dospělí a jejich specifické potřeby jsou zejména v evropských zemích v rozporu s politikou daných států. Pro stát je samozřejmě výhodnější, aby si člověk našel stabilní práci a odváděl tak co nejdříve daně, než aby se dlouho vzdělával a měnil svá rozhodnutí. Tím totiž čerpá peníze ze státních rozpočtů (Arnett, 2007).

Zvláště pokud mladý člověk odchází z maladaptivního rodinného prostředí, prožívá pocity štěstí a optimismu pod návalet náhle svobody, kdy může sám určovat své další směřování. To, že vynořující se dospělí cítí odpovědnost za svůj život, stanovují si cíle a zjišťují, co je potřeba k jejich dosažení, přináší do jejich života mnoho možností (Kustanowitz & Edelman, 2008).

Pocit otevřených možností je obecně spojen s optimistickými vyhlídkami do budoucna a příznačný optimismus mimo jiné také s nedostatkem negativních zkušeností. Většina vynořujících se dospělých věří, že nakonec dosáhne toho, co v životě chce (Arnett, 2007).

1.4 Romantické vztahy v období vynořující se dospělosti

Jak již bylo zmíněno, Eriksonova psychosociální teorie hovoří o věku vynořujících se dospělých jako o věku krize a rozporu mezi intimitou a izolací. Je tedy zjevné, že jedním ze zásadních vývojových úkolů je právě nalezení partnera. Vynořující se dospělí se aktivně angažují ve snaze si někoho najít. Situace je pro ně však o to složitější, že tento úkol interferuje s nezbytnými vývojovými úkoly, které souvisí s určováním vlastní identity a osamostatňováním se (Barry, Madsen, Nelson, Carrol & Badger, 2009). Během této doby získávají mladí lidé mnohé zkušenosti v oblasti vztahů a vytvářejí si představu o svém budoucím partnerovi. Také mají mnoho příležitostí a možností, což obnáší závažná rozhodnutí, jež mohou ovlivnit budoucí život. Navzdory dřívějším výzkumům, které tvrdily, že vztahy pro vynořující se dospělé nehrají důležitou roli, se ukazuje, že ustanovení stabilního, spokojeného a blízkého vztahu s druhým člověkem je pro ně důležitým cílem (Fincham & Ming Cui, 2011).

Zažívají se svými partnery různé situace a získávají zkušenosti. Mohou zažít fyzické nebo psychické týrání nebo mohou ve vztahu osobnostně vyrůst, dospět a mnoho se naučit, a to i z náročného rozchodu, po kterém zažijí krušné chvíle (Lewandovski & Bizzoco, 2007). Ač časté střídání partnerů může být na místě, ukazuje se, že poznávání jiných vztahů a partnerů není hlavním důvodem rozchodů. Je to spíše nedostatečná komunikace v partnerství, nízká ochota investovat do vztahu energii, podvádění a neschopnost přijmout závazek (Fincham & Ming Cui, 2011). První vážné vztahy jsou jakýmsi tréninkovým polem, které začíná již v adolescenci s prvními láskami. Vztahové dovednosti si mladí lidé získávají postupně s narůstajícími zkušenostmi. Tento vývoj by měl vyústit v osvojení si 4 základních dovedností. První z nich je ochota setrvat pouze v jednom romantickém vztahu po dobu alespoň několika měsíců. Druhá je sociálně kognitivní zralost umožňující balancovat mezi vlastními potřebami a potřebami partnerovými tak, aby se vytvořil vzájemně uspokojující vztah. Toto balancování vyžaduje schopnost zvážit, jak jsou naplňovány potřeby identity a intimity obou partnerů. Za třetí je to schopnost vypořádat se a vhodně zareagovat na negativní emoce jako je hněv či frustrace, jež jsou běžnou součástí každého dlouhodobého vztahu. Poslední schopností je integrovat jak pozitivní, tak negativní aspekty vztahu a jeho účastníků, uvědomit si jeho komplexnost, slabé a silné stránky a nevnímat ho pouze černobíle, jak je to příznačné pro

dospívající a adolescenty (Norona, Roberson & Welsh, 2017). Vývoj těchto schopností není u mladých dospělých pravidlem. Pokud byly předchozí vztahy neúspěšné, či byli jedinci často odmítáni, nebo zažívali maladaptivní vztahy v adolescenci, tím spíše je stejné problémy provázejí i v mladém dospělosti (Hafen, Spilker, Chango, Marston, & Allen, 2014).

Vynořující se dospělí připisují podobnou důležitost jako partnerovi také svým blízkým přátelům. Ti jsou pro ně v tomto období velmi důležití a poháňají uspokojovat potřeby integrace, souznění a sebepotvrzení. Partneri pak naplňují potřeby lásky a intimity (Barry et al., 2009).

1.5 Vynořující se dospělost v kontextu evropských zemí

Arnett definoval teorii vynořující se dospělosti na americké populaci. Od té doby však došlo i k aplikaci teorie v evropských zemích a mnohým výzkumům. V Evropě můžeme pozorovat stejné fenomény jako popsal Arnett. Pozornost mladých lidí je zaměřena na nalezení vlastního já a uplatnění ve světě spíše, než na rodinu a potomky. Také výběr životního partnera je pečlivější a manželství a rodičovství je odkládáno na pozdější dobu. I mladí lidé v Evropě rádi experimentují, cestují a zkoušejí různá uplatnění. V Evropě je patrný trend soužití partnerů bez uzavření manželského svazku, stejně tak jako nemanželské děti. Procento rozvodů se od 70. let prudce zvýšilo. V rámci Evropy můžeme pozorovat politicko-kulturní rozmanitost, a proto nelze definovat jednotnou teorii vynořující se dospělosti pro Evropu, ač jsou rozdíly ve výzkumech vynořujících se dospělých spíše drobné a hlavní komponenty teorie zůstávají stejné jako u původní Arnettovy teorie. Pro všechny mladé lidi je příznačná explorace různých možností v životě a tendence experimentovat. Drobné rozdíly existují v chápání nezávislosti. Např. v severských zemích je nezávislost chápána jako odpoutání se od rodičů (odstěhování se) a ve Španělsku je to ekonomická nezávislost (Douglass, 2007).

V České republice se výzkumu vynořujících se dospělých věnuje profesor Petr Macek, který aplikoval a upravil Arnettovu teorii na českou populaci. Tomuto tématu se také věnovala řada diplomových prací. Aktuální rozsáhlé výzkumy na toto téma však chybí.

Profesor Macek ve své kvantitativní a kvalitativní studii z roku 2007 prokázal, že dvě třetiny českých mladých lidí prožívají pocit „mezi“ a necítí se být ani dospělými ani teenagery. Po dovršení 18 let mnohem více pocítují svobodu a nezávislost. Jsou si vědomi toho, že nebudou vždy v přechodné fázi k dospělosti, ale mnohdy neví, co se stane a jaké konkrétní kroky způsobí, že se budou cítit zcela dospělí. Finanční závislost na rodičích často přetrvává i léta po

odstěhování se od nich. Celkově výsledky ukázaly, že se česká populace příliš neliší v charakteristikách vynořující se dospělosti od jiných evropských zemí (Macek, Bejček & Vaníčková, 2007).

Profesor Petr Macek provedl na české populaci výzkum založený na dotazníku IDEA (Inventory of Emerging Adulthood, Reifman, Arnett, & Colwell, 2007), kde zkoumal 5 základních kvalit vynořující se dospělosti (explorace identity, experimentace, instabilita, zaměření na sebe, pocit „mezi“). Jednotlivé položky dotazníku byly mírně pozměněny, aby byly pro českou populaci lépe srozumitelné. Výsledky byly zhodnoceny pomocí faktorové analýzy a výzkumu se zúčastnilo celkem 436 lidí (196 mužů, 246 žen) ve věku 18–27 let. Dvě třetiny respondentů uvedli, že se cítí být „ne úplně dospělí,“ a to bez ohledu na pohlaví, či to, zda studují nebo již pracují. Pokud respondenti uvedli, že se cítí jako adolescenti, jednalo se spíše o muže. S rostoucím věkem také respondenti častěji uváděli, že se cítí jako dospělí. Většina vynořujících se dospělých uvedlo, že jsou buď studenti, nebo pracující studenti. Manželství a založení rodiny jednoznačně souvisí se subjektivním pocitem dospělosti. Vynořující se dospělí v České republice vykazují všech pět faktorů navržených Arnettem, zejména však explorační identitu. Byla provedena také kvalitativní studie zabývající se zkušenostmi a pocity vynořujících se dospělých a jejich vztahu s rodiči (Macek et al., 2007).

1.6 Kritika Arnettovy teorie

Jako každá nová teorie má i koncept vynořující se dospělosti své nedostatky. Mnoho odborníků se ptá, zda je vůbec potřeba nové vývojové teorie, a zda není vynořující se dospělost pouhým synonymem pro pozdní adolescence a časnou dospělost. Vynořující se dospělost je také více než jiná vývojová období dosti ovlivněna demograficky a její projevy se kulturně liší. Přechod z adolescence do dospělosti je známým fenoménem, avšak existují pochybnosti o tom, zda si toto přechodné období zaslouží „vlastní vývojové stádium“ (Côté, 2014).

Jako vynořující se dospělost definujeme obvykle věk 18-25 let, v jiných zdrojích až 18-30 let. Jedná se o velké věkové rozpětí, a to v sobě obsahuje nemalou diverzitu. Jsou tedy vývojové změny natolik jednotné a všeobecné, abychom mohli celé toto období nazývat vynořující se dospělost? Stejně tak jako nejsou stejní všichni adolescenti či všichni předškoláci. Vynořující se dospělost zjevně vykazuje vyšší míru diverzity než jiná vývojová období (Arnett, 2000).

Často vytýkaným nedostatkem Arnettovy teorie je nedostatečné zohlednění pohlaví. Ženy a muži jsou vychováni jinak, a i aspekty vynořující se dospělosti tak budou prožívat jinak. Ženy jsou obvykle připravovány na dospělost a péči o rodinu. U mužů je zase zdůrazňována nutnost postarat se o rodinu a najít si dobrou práci, která rodinu zabezpečí (Fincham & Ming Cui, 2011).

2 ONLINE PROSTŘEDÍ

Ve této práci přenášíme problematiku vynořujících se dospělých do online prostoru, konkrétně na internetové seznamovací portály. Online prostředí je pro mladé lidi běžnou součástí jejich sociálního života, avšak nese jisté odlišnosti a specifika, která se v následujících kapitolách pokusíme objasnit.

2.1 Kyberprostor a jeho specifika

Kyberprostor je reálně a fyzicky neexistující virtuální prostředí, ve kterém se vyskytují a interagují skuteční lidé. Jako u mnohých pojmů, existuje i zde celá řada definic. Je velmi problematické vymezit kyberprostor. Pojem poprvé použil spisovatel sci-fi knih Wilson Gibson v románu *Neuromancer* a takto ho definoval: „*Sdílená halucinace každý den pocíťovaná miliardami oprávněných operátorů všech národů, dětmi, které se učí základům matematiky.... Grafická reprezentace dat abstrahovaných z bank všech počítačů lidského systému. Nedomyšlitelná komplexnost. Linie světla seřazené v neprostoru myslí, shluky a souhvězdí dat. Jako světla města ustupující.*” (Gibson, 1984: 58 in Centrum adiktologie, PK, 1. LF UK a VFN v Praze, 1. dubna 2016). Srozumitelněji: Jedná se o koexistenci a propojení lidského bytí pomocí internetových technologií a to bez ohledu na fyzické prostředí (Beseda, 2008).

Kyberprostor je sice jakási virtuální realita, ale lidé, kteří se v něm pohybují, jsou skuteční, i když má jejich existence mnohé nereálné aspekty. Vztahy, jež se v tomto prostředí tvoří, jsou skutečné. Online vztahy mají navíc tu výhodu, že umožňují uživateli prezentovat se tak, jak si přeje být vnímán. Ve virtuálním prostoru může být kdokoliv kýmkoliv a v tom tkví také největší nebezpečí. Když se zeptáte lidí, proč vyhledávají sex po internetu, nejčastější odpovědí je to, že mají nějaké fantazie, které v jejich „offline“ životě nemohou být uspokojeny (Ben-Ze'ev, 2004).

2.2 Kybersex a kyberláska

„Kybersex byl definován jako interakce dvou či více lidí realizovaná formou on-line simultánního rozhovoru na sexuální téma, může jít ale také o sdílení sexuálních fantazií, vyměňováním si pornografických materiálů a zároveň masturbace obou účastníků, za účelem dosažení sexuálního uspokojení“ (Centrum adiktologie, PK, 1. LF UK a VFN v Praze, 1. dubna 2016).

Kybersex se odehrává ve virtuálním prostoru téměř kdekoliv, kde dochází k nějaké interakci. Kybersex je mnohými uživateli internetu považován za běžnou aktivitu. Internet proměnil aspekty lidského života během pár desetiletí k nepoznání. Sexualita je považována za jeden z nejvíce ovlivněných aspektů. Internet je prostředí, kde dospívající mohou získávat svoje první sexuální zkušenosti, byť pouze formou psaného textu (Cooper, 2013).

Prostřednictvím kybersexu dochází i ke zdravé komunikaci na sexuální témata např. pro jedince, kteří nemohou tuto potřebu v realitě plně uspokojit. Tvoří se např. různé komunity pro homosexuální jedince aj. S příchodem internetu se také zvýšila informovanost ohledně sexuální problematiky. Probíhají online diskuze, kde se uživatel může anonymně zeptat na to, co ho zajímá či trápí a diskutovat o tom. Skrze kyberprostor lze také hledat romantického partnera pro skutečný život. Mezi další pozitiva patří také to, že lidé snáze poznají, co je baví a přitahuje bez toho, aby nějak narušili svůj soukromý život (Cooper, 2013).

Problémem se tento fenomén stává ve chvíli, kdy začne negativně ovlivňovat reálný svět mimo internet. Přeci jen se jedná o komunikaci reálných lidí, ač probíhá ve virtuálním prostředí. To může negativně ovlivnit stávající partnerský vztah v offline světě (Ben-Ze'ev, 2004).

Cyberlove neboli kyberláska je pojem, kterým označujeme romantický vztah skrze počítačovou komunikaci. Je podobnější skutečnému vztahu a bývá také méně anonymní (Ben-Ze'ev, 2004).

Kyberprostor nabízí takové množství uživatelů, že seznamování skrze něj odpovídá životu ve velkoměstě. Avšak s tou výhodou, že se jedinec může „setkávat“ s několika lidmi najednou. To, s kým se vztah utuží a přejde v kyberlásku nebo skutečnou lásku je založeno na náhodě, neboť i z tak obrovského množství uživatelů si člověk nakonec může vybrat jen několik, se kterými má intenzivnější vztah a komunikaci. (Sveningsson, 2002).

2.3 Digital natives vs. Digital immigrants

Jako „digital natives“ obecně označujeme jedince narozené po roce 1980. Vyznačují se tím, že byli vychováni za existence technologií a ty jsou tak přirozenou součástí jejich života. Jedná se zejména o používání internetu a mobilních telefonů. Oproti „native immigrants“ umí s technologiemi dobře zacházet a jejich ovládnutí je pro ně intuitivní. „Native immigrants“ se práci s technologií učili během života a nebývá pro ně natolik srozumitelná. Vymezení „digital immigrants“ je však v mnohem sporná, neboť definovat je pouze určitým datem narození je příliš zjednodušené (Akçayır, Dündar, & Akçayır, 2016).

Jak ukazuje studie zaměřená na multi-tasking při plnění domácích úkolů, „digital natives“ nemají problém s vykonáváním více činností najednou, zejména pokud se jedná o komunikační technologie. Takže např. mohou pracovat na počítači a u toho komunikovat s přítelem po SMS zprávách (Calderwood, Green, Joy-Gaba & Moloney, 2016). V komunikaci preferují grafická znázornění, posílání obrázků a sdílení videí spíše než jen prostý text (Berk, 2009). Ve vyhledávání informací na internetu jsou rychlejší a obecně rádi volí nejrychlejší a nejjednodušší řešení (Akçayır et al., 2016).

Současní vynořující se dospělí patří mezi „digital natives“ a online prostředí je jim tedy přirozené. Předpokládáme, že se v něm budou angažovat, a to i v oblasti seznamování.

2.4 Online komunikace

Komunikace jako taková je základním prostředkem lidského dorozumívání a interakce. Má mnoho podob a funkcí. V online prostředí má však svá specifika a kvality.

Online komunikaci definujeme jako komunikaci minimálně dvou lidí, kteří uskutečnili svůj první kontakt online, a která má určitou frekvenci a trvání (Bonetti, Campbell & Gilmore, 2010).

2.5 Specifika internetové komunikace

Internet přinesl nový rozměr reality a komunikace. Vzniklo zcela nové komunikační prostředí, které má svá vlastní specifika psychologických i sociálních rozměrů a má přímý vliv na životní styl. Přínosem možnosti komunikovat na internetu je dostupnost informací, interaktivnost,

rychlost komunikace a zprostředkování kontaktu. Mezi časté negativní přínosy internetu se běžně považuje zužování slovní zásoby, používání anglikanismů, úsečnost, roztěkanost atd. (Vybíral, 2009).

Z našeho pohledu není nutné přihlížet na tyto aspekty jako na „negativní,“ ale pouze specifické pro svoji dobu a prostředí, které se značně liší od komunikace z doby před vznikem virtuálního prostředí.

Internet nám umožňuje okamžitou komunikaci bez ohledu na skutečnou vzdálenost osob, či časové pásmo, ve kterém se nachází. Nejenom že komunikujeme rychleji, očekáváme také rychlejší odpověď – komunikace získala jiný rytmus. Komunikovat lze také ne s jedním, ale s několika lidmi zároveň – ať už v rámci společné konverzace nebo s každým zvlášť (multiplicita). Tato komunikace je formou emailů, chatů, diskusních skupin, různých komunikačních aplikací, zájmových komunit, diskuzí či blogů (Vybíral, 2009).

Zásadním rozdílem mezi online a reálnou komunikací je absence vizuálního doprovodu, tedy neverbálních vodítek, které můžeme při reálné komunikaci sledovat v reálném čase. Stejně tak chybí sociální vodítka jako je na příklad úprava zevnějšku, oblečení nebo intonace a způsob mluvy (Hughes et al., 2016).

2.5.1 Disinhibice

Jako jeden z nejtypičtějších znaků online komunikace je uváděna disinhibice neboli odložení zábrán, nesmělosti a plachosti. Jedná se o jistou odvázanost v rámci komunikace, která může mít až abnormální charakter (Vybíral, 2009). Disinhibice se projevuje nebývalou otevřeností uživatelů, sdílností o jejich životě, sdílením diskrétních informací, příběhů ze života, velkou velkorysostí a empatií na straně jedné a na druhé straně naopak hrubostí, vztekem a urážením ostatních uživatelů (Suler, 2004). Jinak je tento negativní projev známý pod názvem trolling, který značí vyhrocenou agresivitu v rámci online prostoru (anonymní chat, diskusní fóra), která je charakteristická tím, že probíhá pouze v online formě (Hardaker, 2010). Na disinhibici v prostředí online komunikace se dle Vybírala (2009) podílí šest faktorů:

- **Neviditelnost:** nikdo nemůže vidět, kdo jsem, jak vypadám, jak se tvářím (Vybíral, 2009).

- **Asynchronicita komunikace:** mohu si na rozdíl od přímé komunikace promyslet, co chci říct a jak, mohu svoji reakci odložit. Interakce tedy není časově omezena, ale zato postrádá spontaneitu (Hughes et al., 2016). To se hodí zejména v nepříjemných či citlivých rozhovorech v rámci partnerského vztahu. Lze uplatnit pravidlo „zastav se a myslí,“ kdy si každý může promyslet, co odpoví na zprávu, která jej emočně destabilizovala. Odložená reakce bude zřejmě méně impulzivní a promyšlenější (Suler, 2004).
- **Synchronicita komunikace:** tento pojem značí online komunikaci, která probíhá okamžitě, tedy spontánně bez většího času na rozmyšlenou. Typicky se jedná o komunikaci v rámci chatů – jak prostřednictvím internetu, tak mobilních aplikací (Suler, 2004).
- **Solipsistická introjekce:** Nevím, jak vypadá člověk, se kterým komunikuji, ani v jakém prostředí se nachází, moje představa o realitě se nachází pouze v mé hlavě (fantazijní svět) (Vybíral, 2009).
- **Neutralizace statusu:** to, kdo je ve skutečném světě komunikující nehraje v online prostředí roli (Vybíral, 2009).
- **Účinky interakce:** lidé se v online prostředí projevují obvykle jinak než v komunikaci v reálném světě. Jsou zpravidla přímější, odvážnější, či snáze dávají najevo nesouhlas a nevoli. Není to však pravidlem, záleží i na osobnosti komunikujícího – pro některé je online komunikace naopak méně snadná (Suler, 2004). Čím větší je míra interakce mezi dvěma osobami v kyberprostoru, tím více se to dotýká naší psychologické reality – vnímáme to reálněji, skutečněji. Míru psychologické reality zvyšuje také to, pokud interakce neprobíhá pouze formou slov, ale obsahuje i audio či video nahrávky a obrázky. Důležitá je také rychlost reakce druhého účastníka, která taktéž zvyšuje reálnost daného momentu. Pokud je interakce mezi účastníky vysoká, vzbuzuje to pocit větší kontroly nad vztahem, který se v kyberprostoru vytváří. Pokud si představíme situaci, kdy nám náš protějšek vyjádří např. lásku, nemusíme se spoléhat na naše spontánní reakce, ale můžeme si celou situaci dobře promyslet dříve než odpovíme (Ben-Ze'ev, 2004).

2.5.2 Anonymita

Jak již bylo zmíněno výše, anonymita, kterou virtuální prostředí nabízí, slouží ke skrytí, a tím i ochraně identity jedince. Zároveň si však člověk přeje se vyjádřit a něčím do společné komunikace přispět. Anonymita vytváří bezpečné prostředí pro vyjadřování odvážných názorů a prosazování se. Člověk často jedná extrémněji než v neanonymních podmínkách a má možnost odhalit jen ty své stránky, které chce (Vybíral, 2009).

Míra anonymity na internetu je však mnohem menší, než si běžný uživatel myslí. Jen trochu šikovný laik či odborník dokáže anonymitu alespoň částečně prolomit. Šmahel (2003) dále rozděluje anonymitu na internetu na objektivní a subjektivní. Objektivní anonymita vystihuje reálnou možnost odhalení skutečné identity na internetu. Subjektivní anonymita je náš vlastní pocit bezpečí na internetu. Tedy do jaké míry jsme přesvědčeni o vlastní neodhalitelnosti. Subjektivní anonymita je z psychologického hlediska důležitější.

Anonymita může jedince dohnat až k disociačnímu stavu, kdy nepřebírá za své jednání a výroky zodpovědnost (Barlett, 2015).

2.5.3 Další specifika online komunikace

- **Editovatelnost:** tento pojem znamená, že člověk může změnit znění odpovědi předtím, než zprávu odešle. Má tedy možnost si svoji výpověď promyslet a případně změnit. Na vytvoření tohoto sdělení má o mnoho více času než při komunikaci tváří v tvář, i když se tato doba může poněkud lišit – na příklad při emailové korespondenci je více času, než při dynamičtější, okamžité komunikaci v rámci nějakého chatu – i spontánní forma online komunikace je snáze kontrolovatelná. To, zda člověk svoje textové vyjádření změní, souvisí do velké míry s tím, zda k tomu má dostatečnou motivaci, a to zejména v oblasti sebe prezentace (Walther, 2007).
- **Povrchnost:** převládající většina uživatelů internetu považuje online komunikaci za povrchnější než v situaci tváří v tvář. Zároveň z výzkumů však vyplývá to, že čím více času lidé tráví online komunikací, tím méně se domnívají, že je komunikace povrchní. Je zde také souvislost a multiplicitou – část adolescentů, kteří preferují komunikaci s více osobami najednou, také preferují online komunikování a nepovažují je za povrchní a naopak (Vybíral, 2009).
- **Virtuální identita:** v online prostředí se člověk nevyskytuje jako fyzická osoba, ale pouze jako její reprezentace. Do této virtuální reprezentace sebe sama je možné vkládat části sebe

sama – své myšlenky, pocity, názory. Tyto procesy jsou však vědomé jen do určité míry. Do této virtuální identity se projikují různé fantazie, představy, přání a komplexy a ty se můžou do určité míry stát autonomní. „*Osobní virtuální identita se vztahuje k tomu, čím jsem jako osoba ve virtuálním prostředí, či spíše čím je moje reprezentace této osoby ve virtuálním prostředí* (Šmahel, 2003, 41).

3 ONLINE SEZNAMOVÁNÍ

Fenomén internetových seznamek začal jako poměrně vzácný a stigmatizovaný způsob hledání partnera, avšak s postupem času se stal běžnou a akceptovanou formou seznamování, a to bez rozdílu věku. V online komunikaci sice postrádáme neverbální vodítka, ale na druhou stranu si můžeme sami zvolit, které informace o sobě zveřejníme a zda přiložíme na profil svoji fotografii (Blossfeld & Schmitz, 2011). Nicméně většina nových seznamovacích portálů vyžaduje nahrání fotografie již při registraci, a pokud ne, uživatelé bez fotografie mají výrazně nižší šanci na seznámení. Avšak už jen to, že si každý uživatel může zvolit fotografie dle vlastní preference (kde vypadá nejlépe) je určitou výhodou (Blossfeld & Schmitz 2011).

3.1 Seznamování na internetu

Seznamovací portály fungují jako databáze potenciálních partnerů, které mohou uživatelé najít a v případě zájmu kontaktovat (Jin & Martin, 2015).

Úspěšnost online seznamek pramení z jejich jednoduchého konceptu a zároveň velké efektivity v procesu hledání partnera. Při seznamování online není jedinec závislý na čase ani na prostoru, což mimo jiné šetří čas a umožňuje vybírat potenciální partnery s rozvahou a z pohodlí domova (Blossfeld & Schmitz, 2011). Lze se tak vyhnout případným nepříjemným situacím, jež mohou nastat v reálném prostředí. Obrovský nárůst popularity online seznamek má za příčinu mnoho faktorů. Dostupnost internetu a technologií jako je např. webkamera a možnost okamžité komunikace a sdílení fotografií mezi tyto faktory jistě patří, neboť posunuly úroveň komunikace na vyšší úroveň. Se zvyšujícím se věkem vstupu do manželství se také proměňují způsoby seznamování a právě online seznamování je pro mladé, svobodné jedince často nejjednodušším způsobem (Jin & Martin, 2015).

Mladí dospělí mají již nové technologie plně osvojené a využívají je přirozeně, naplno a s nadšením. To je bezesporu novým aspektem seznamování v dnešní době. Používání sociálních sítí a komunikace skrze aplikace či telefonu je na běžném pořádku. Dnešní teenageři a mladí dospělí stráví v průměru 7 hodin denně na internetu, užíváním telefonu, počítače či

tabletu, takže tento vývoj v seznamování není tolik překvapivý (Booth, Cronter & Snyder, 2016). Kromě četných výhod přináší online prostředí i řadu rizik ve formě kyber šikany, závislosti na internetu, závislosti na pornografii, či online sexuálního obtěžování (Smahel, Brown & Blinka, 2012). Navzdory všem těmto negativním aspektům je online prostředí stěžejním nástrojem k seznamování pro adolescenty a mladé dospělé. Podílí se také na vývoji identity, romantických vztahů a sexuality (Valkenburg & Peter, 2011).

3.2 Sebe prezentace v online prostředí

Jedním z nejdůležitějších faktorů rozhodujících o úspěšnosti procesu online seznamování je sebe prezentace – jak sami sebe představíme na internetovém profilu. Rozhodující je obvykle fotografie (Jin & Martin, 2015). Pozitivní sebe prezentace svým způsobem zjednodušuje proces hledání partnera. Online prostředí má tu výhodu, že je časově neomezeno. Každý si tedy může pečlivě promyslet, co odpoví, či jaké informace o sobě zveřejní. Nevýhodou přílišné pozitivní sebe prezentace je ztráta kontaktu s realitou. Uživatel tak může působit až nerealisticky dokonale a potenciálního partnera ztrácí (Ben Ze'ev, 2004).

Výběr profilové fotografie pravděpodobně ovlivní úspěšnost na seznamovacím portálu nejvíce. Fotografie by měla odpovídat tomu, co o sobě jedinec v profilu tvrdí a zároveň reprezentovat sebe pojetí a vzhled jedince. Profily, jejichž fotografie jsou v rozporu s informacemi v něm uvedenými, jsou obvykle neúspěšné. Je v nejlepším zájmu uživatele, aby vybral vhodnou profilovou fotografii. Potenciální partneři ji budou pravděpodobně hodnotit velmi podrobně a to včetně okolí, pozice těla, oblečení a výrazu. Tento proces se nápadně podobá marketingu. Je to jako by se uživatelé snažili „prodat“ a velmi důležitým aspektem je dojem „kupujícího,“ tedy potenciálního zájemce (Siibak, 2015).

3.3 Druhy seznamovacích portálů

V současné době rozlišujeme dva typy seznamovacích portálů, které se liší svým principem. V prvním modelu uživatel hledá potenciálního partnera na základě vlastní iniciativy (někdo se mi líbí, napiši mu zprávu), např. lidé.cz. Druhý model je založen na hledání shody („matching system“), patří sem např. Tinder a Badoo. V tomto modelu je před samotným kontaktováním potenciálního partnera nutná vzájemná sympatie nebo spíše fyzické zalíbení, které oba potvrdí kliknutím. Můžeme najít také kombinaci obojího, neboť seznámk je obrovské množství. Principy používání se liší také podle účelu seznámení. Existují seznamky pouze pro vztah, či

hledání sexuálního partnera, sexu na jednu noc, ba i pro zadané jedince (Blossfeld & Schmitz 2011).

Struktura každé online seznamky musí být jednoduchá a zároveň účinná, neboť většina rozhodnutí je učiněna na základě prvního dojmu. Některé seznamky tak nabízejí různé placené služby, které např. umožní zobrazení profilu daného uživatele přednostně (Jin & Martin, 2015). Jiné seznamky je nutné předplatit již při registraci uživatel musí vyplnit dotazník o své osobě, aby mu seznamovací portál nabízel “vhodné” potenciální partnery (eDarling: Všeobecné obchodní podmínky, 20. února 2017).

3.4 Motivace k online seznamování

Hledání partnera online je u dospívajících stále častějším způsobem seznamování. V rámci internetu se vyskytuje nepřehledné množství uživatelů – mnohem více, než jich člověk potká v reálném prostředí. Jsou také častěji ochotni komunikovat. Další nevyvratitelnou výhodou je nezávislost na lokalitě (Šmahel, 2003).

3.4.1 Základní motivy k online seznamování

Internetové seznamovací portály a aplikace typu Tinderu jsou nejvíce používány jedinci ve věku 25-34 let, což je z větší části ta věková kategorie, jež je předmětem našeho zájmu. (Smith & Duggan, 2013 in Ayers, 2014). Mladí lidé mají své specifické potřeby a vývojové úkoly, které jim online prostředí může pomoci naplnit a uspokojit (Sumter, Vandenbosch & Ligtenberg, 2016). Rozlišujeme tři druhy potřeb, které motivují vynořující se dospělé k aktivitě na online seznamkách. Jedná se o fyzické, psychosociální a sociální potřeby (Valkenburg & Peter, 2007).

Jako uspokojení fyzické potřeby vnímáme převážně sexuální uspokojení, které je důležité zejména ve věku vynořující se dospělosti. Poslední výzkumy ukazují, že sexuální touha a láska se sice často objevují společně, avšak jejich neurobiologický původ je odlišný. Jedná se tedy o dvě odlišné motivace. Jejich síla se liší dle pohlaví, a tento rozdíl má jak biologický, tak kulturní původ (Diamond, 2004).

Sociální uspokojení je syceno potřebou nalezení a udržení přátelství a nalezení životního partnera (Hart, 2015). Nalezení životního partnera je jedním ze stěžejních vývojových úkolů vynořující se dospělosti. Se začátkem adolescence můžeme pozorovat zvýšenou touhu po vášni a fyzickém uspokojení na úkor intimity. S rostoucím věkem se tato touha po vášni mírně snižuje

a výrazně stoupá potřeba jiných vztahových kvalit (Sumter, Valkenburg & Peter, 2013). Sociální média mohou dnes sloužit jako již vcelku přirozená pomoc při naplňování těchto vývojových úkolů.

Mezi psychosociální potřeby řadíme např. touhu po senzaci, která může být uspokojena právě skrze seznamovací portály. Svoji roli hraje jistě také novost a tím pádem i atraktivita takovýchto médií (Sumter et al., 2016).

Sociální média dále uspokojují potřeby spojené se sebeúctou – mladí lidé si mohou skrze sociální média potvrzovat svoji sexuální atraktivitu a získávat lepší pocit ze sebe samého obecně (Yurchisin, Watchravesringkan & McCabe, 2005). Běžná komunikace i komunikace se sexuálním podtextem se může skrze sociální média uspokojovat snáze – bez prostorových či sociálních omezení. (Kim & Lee, 2016).

Různé motivace vynořujících se dospělých k užívání online seznamek vedou i k rozdílným způsobům a vzorcům jejich používání. Ti jedinci, pro které je používání sociálních médií důležité pro udržování sociálních vztahů, považují sociální média za důležitá a připisují jim velkou váhu (Lai & Yang, 2015).

Rozdílné motivace psychosociální, sociální i fyzické, tedy ovlivní, jak často budou vynořující se dospělí na seznamovacích portálech aktivní (Sumter et al., 2016). Gudelunas, (2012) ve svém výzkumu uvádí, že odlišné motivace k užívání online médií povedou i k odlišné míře aktivity na těchto médiích. Ve své kvalitativní studii zjistil, že ti jedinci, kteří využívají sociální média pro uspokojení fyzických potřeb, si častěji domlouvají schůzky v reálném prostředí a mají nezávazný sex než ti, kteří online média k tomuto uspokojení nevyužívají.

3.5 Genderové a věkové odlišnosti

V oblasti seznamování a hledání partnera existují jasné rozdíly mezi pohlavími. Některé z nich jsou hluboce evolučně zakořeněné a jiné jsou dány kulturně. Smíšená strategie tvrdí, že pro ženu je důležité najít jednoho partnera s určitými kvalitami, který jí a jejím potomkům zajistí stabilitu a bezpečí. Muž se snaží o rozšíření svých genů, tudíž o co největší množství partnerek (Ryan & Jethá, 2012). Muž si častěji vybírá ženu na základě atraktivity z toho důvodu, že atraktivní ženy by měly být zdravé, a tudíž plodné a mít zdravé potomky. Ideál krásy se však mění a je kulturně podmíněn (Farková, 2009). Domníváme se však, že odlišné seznamovací a vztahové strategie mužů a žen jsou mnohem složitější a variabilnější.

Předchozí studie ukázaly rozdíly v zaměření motivace na základě různého věku a pohlaví. Muži a ženy mají jiné fyzické, sociální a psychosociální potřeby. Muži připisují větší důležitost fyzickým potřebám, zejména sexuálnímu uspokojení. To často uvádějí jako důvod své přítomnosti na internetových seznamkách (Baumgartner, Valkenburg & Peter, 2010).

Muži se u svých potenciálních budoucích partnerek zajímají hlavně o jejich fyzickou atraktivitu, která je jako taková znakem plodnosti. Atraktivita se také mění s věkem, takže muži mají tendenci hledat si spíše mladší partnerky, Vzhledem k tomu, že výzkumný vzorek je eliminován pouze na jedince určitého věku (18-30), nebude hledisko souvislosti věku a atraktivity v našem výzkumu zohledňováno. Ženy naproti tomu zdůrazňují důležitost majetkového zabezpečení muže a jeho ochoty investovat do vztahu, což jim přináší jistoty pro sebe i potomky (Barret, Dunbar & Lycett, 2007).

Mladé ženy se liší od mužů v postoji k sexuálním vztahům. I v krátkodobém sexuálním vztahu vyžadují důvěru, ohleduplnost, věrnost a porozumění. Muži si umí představit uspokojivý sexuální vztah i bez partnerství.

Muži a ženy se liší ve strategiích namlouvání. Muži jsou aktivnější, rozhodnější a orientovaní na výkon. Ženy jsou zdrženlivější a spíše vyčkávají (Karsten, H., 2006).

Potřeby vynořujících se dospělých se mění s věkem. Postupně roste důležitost nalezení a udržení si vážné známosti. Stejně tak je však s rostoucím věkem vynořujících se dospělých častější i nezávazný sex (Grello, Welsh & Harper, 2006). Je tedy zřejmé, že se s rostoucím věkem potřeby vynořujících se dospělých mění a s nimi se mění i motivace k užívání seznamovacích portálů (Sumter et al., 2016).

VÝZKUMNÁ ČÁST

4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍLE VÝZKUMU

V České republice je téma vynořujících se dospělých a jejich aktivita na seznamovacích portálech a aplikacích poměrně neprozkoumaná oblast. Celkově téma vynořující se dospělosti je v naší zemi nové a není příliš v povědomí občanů, avšak mezi odborníky je toto téma již známé. V teoretické části jsme se zaměřili jak na charakteristiky vynořujících se dospělých, tak na online prostředí obecně a specifika internetového seznamování. Online prostředí je pro vynořující se dospělé přirozené, a proto i seznamování skrze něj není raritou. V teoretické části jsme se snažili zmapovat motivy, které vedou vynořující se dospělé k seznamování na internetu, stejně tak jako věkové a genderové odlišnosti, jež můžeme u dané skupiny očekávat. Specifika online seznamování u vynořujících se dospělých jsou na české půdě nová témata, a proto má následující výzkum mapující charakter. Jeho cílem je popsat základní sociodemografické charakteristiky dané skupiny, jejich motivaci k online seznamování a strategie seznamování.

V zahraničí proběhla celá řada výzkumů na téma online seznamování u mladých lidí. Jedním z nich je holandský výzkum z roku 2016 autorů Sumterové a kol. Tento výzkum se zabýval motivací vynořujících se dospělých k používání seznamovací aplikace Tinder, která se těší v současné době velké popularity. Ve svém výzkumu definovali autoři pomocí faktorové analýzy pět různých motivů k používání Tinderu u vynořujících se dospělých (18-30 let), a to jsou: láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace, sebepotvrzení a touha po senzaci.

Na základě jejich výzkumu předpokládám, že motivace k používání online seznamovacích portálů vynořujícími se dospělými v České republice, bude zastoupena fyzickými, psychosociálními i sociálními motivy a bude možno identifikovat všech pět faktorů z výše zmíněné studie (láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace, sebepotvrzení a touha po senzaci).

V oblasti zkoumání motivace k online seznamování jsme se inspirovali výše zmíněnou studií a cílem tohoto výzkumu je odhalit jaké jsou hlavní pohnutky vynořujících se dospělých pro používání seznamovacích portálů u české populace. Nezaměřím se pouze na jednu konkrétní aplikaci, jak to udělali původní autoři, ale na seznamovací portály obecně. Jde mi spíše o obecné zmapování problematiky v našem prostředí než její specifikaci v konkrétní aplikaci.

Předpokládám, že se motivace budou též lišit s věkem a pohlavím probandů a stejně tak i volené strategie seznamování a důsledky online seznamování v reálném prostředí (vztah, nezávazný sex, schůzka).

4.1 Dílčí cíle

Vzhledem k novosti tématu vynořujících se dospělých v kontextu online seznamování považujeme za užitečné v našem výzkumu zmapovat základní sociodemografické údaje vynořujících se dospělých. Kromě nezbytných informací o věku a pohlaví, zjišťujeme také zda se nacházejí v partnerském vztahu, zda mají děti a jaký je jejich socioekonomický status (forma bydlení, způsob obživy).

Dále nás zajímá platnost Arnettovy teorie v prostředí online seznamování u české populace. Proto u každého respondenta zjišťuji, zda se cítí jako dítě, dospívající teenager, ne úplně dospělý, či úplně dospělý. Pro vynořující se dospělé je charakteristický pocit mezi („in-between“), kdy se necítí být ani dospělými, ani dospívajícími, ale někde mezi, a to zejména z důvodu studijních a seberozvojových možností a časté ekonomické závislosti na rodičích (Arnett, 2015).

Domníváme se, že pojem vynořující se dospělost není laické veřejnosti a zejména mladým lidem, kterých se týká, příliš znám. Zjišťujeme proto také to, zda se respondenti někdy s tímto pojmem setkali.

Jedná se o mapující výzkumný projekt, který je vhodný zejména v případech, kdy není daná problematika dostatečně probádána a teprve se v ní orientujeme a jeho smyslem je postihnout problematiku a klasifikovat proměnné a vztahy, jež je vystihují (Mikšík, 1986).

4.2 Výzkumné otázky

Na základě cílů výzkumu a poznatků z teoretické části stanovuji tyto výzkumné otázky:

VO1: Jaká je primární motivace vynořujících se dospělých pro užívání seznamovacích portálů?

VO2: Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle věku?

VO3: Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle pohlaví?

VO4: Budou se strategie namlouvání lišit v závislosti na pohlaví?

VO5: Jak ovlivňuje motivace k online seznamování frekvenci jeho užívání?

VO6: Jak souvisí motivace k online seznamování s jeho důsledky v reálném prostředí?

5 TYP VÝZKUMU A POUŽITÉ METODY

Vzhledem k povaze výzkumu jsem zvolila kvantitativní design, který lépe zmapuje a zhodnotí charakteristiky vynořujících se dospělých v rámci online seznamek. Pro měření daných charakteristik jsem vytvořila vlastní dotazník, který byl administrován online v rámci sociální sítě Facebook. Dotazník obsahoval celkem 21 položek a jeho vyplnění trvalo respondentům v průměru 5 minut.

Položky týkající se sociodemografických údajů a dalších informací o online seznamování a vynořující se dospělosti (počet seznamek, frekvence užívání, výsledky online seznamování v reálném světě, znalost termínu „vynořující se dospělost“) se vyskytovaly na začátku dotazníku. Výsledky této části dotazníku byly popsány pomocí deskriptivní statistiky. Celý dotazník najdete v příloze č. 5.

Ta část dotazníku, která se týkala motivace k online seznamování byla vyjmuta z již realizovaného výzkumu autorů Sumterové, Vandenboschové a Ligtnenberga (2016) a byla následně po konzultaci s rodilým mluvčím přeložena z anglického jazyka do českého. Souhlas pro použití této části dotazníku jsme si vyžádali elektronicky od autorky výzkumu Sindy Sumterové z Amsterodamské univerzity, která jeho použití schválila. Tato část dotazníku se dělila na 5 základních faktorů: láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace, sebepotvrzení a touha po senzaci. Každá tato kategorie obsahovala několik podotázek. V tomto ohledu jsem po konzultaci s vedoucím práce učinila několik úprav a některé otázky jsem pro jejich podobnost či zaměnitelnost vyřadila. Např. v kategorii „láska“ se v originálním znění nacházela tvrzení: Používám online seznamku... abych si našel/našla potenciálního partnera, abych měl/a vážný vztah, abych měl/a romantický vztah. Tato tvrzení nám přišla snadno zaměnitelná a shrnuli jsme je pod tvrzení „abych si našel/našla vážnou známost.“

V původním výzkumu se kromě výše zmíněných pěti faktorů vyskytoval ještě faktor „modernost“ (*trendiness*), který jsme sloučili pod kategorii „touha pod senzaci“ a to opět z důvodu snadné zaměnitelnosti a podobnosti tvrzení v těchto kategoriích obsažených.

V konečné verzi jsme tedy stanovili 5 kategorií (faktorů), u kterých jsme očekávali, že budou v online seznamování u vynořujících se dospělých hrát roli, což jsme ověřovali pomocí faktorové analýzy (tabulka 1). Vztah mezi jednotlivými motivy k online seznamování a dalších

charakteristik stanovených v cílech výzkumu byl zjišťován pomocí Pearsonova korelačního koeficientu a kontingenční tabulky. Podrobný popis statistických výzkumných metod se vyskytuje v kapitole Práce s daty a její výsledky.

Každá kategorie osahovala několik tvrzení, jejichž platnost označovali respondenti pomocí číselné škály Likertova typu 1–5 (1 = vůbec nesouhlasí až 5 = zcela souhlasí). Jednotlivá tvrzení byla v online dotazníku seřazena náhodně po sobě a nezávisle na kategorii, ke které patří.

V poslední části dotazníku jsme zjišťovali strategie seznamování. Zda respondenti oslovují jedince, o které mají zájem jako první, a zda se při výběru partnera rozhodují na základě jeho/její atraktivity.

Tabulka 1: Kategorie k faktorové analýze a jednotlivá tvrzení („Používám online seznamku...“)

Láska
Abych si našel/našla vážnou známost
Abych měl/a s kým být
Je to nejjednodušší způsob, jak si někoho najít
Nezávazný sex
Abych si mohl/a psát s někým o sexu
Abych měl/a sex na jednu noc
Najít si někoho s kým bych mohl/a mít pravidelně sex
K vyměňování erotických obrázků
Zjednodušení komunikace
Na internetu jsem méně nespělý/á
Je pro mě jednodušší komunikovat online
Pomáhá mi to nalézt přátele
Sebepotvrzení
Abych zlepšil/a svoji sebedůvěru
Abych ze sebe měl/měla lepší pocit
Abych se necítil/a tak sám/sama
Abych obdržel/a komplimenty o své osobě
Abych se cítil/cítla atraktivní
Touha po senzaci
Je to zajímavé a vzrušující
Je to moderní
Je to něco nového
Všichni to používají

6 SBĚR DAT A VÝZKUMNÝ SOUBOR

V této části práce se zaměříme na způsob sběru dat a na charakteristiky výzkumného souboru a jeho kritéria.

6.1 Sběr dat a výběr výzkumného souboru

Sběr dat proběhl kombinací záměrného výběru a samovýběru. Záměrný výběr byl dán tím, že účastníci museli splnit určitá kritéria, aby se mohli výzkumu účastnit a samovýběrem proto, že dotazník byl šířen na sociálních sítích. Šíření probíhalo formou žádosti o zapojení se do výzkumu zejména na sociální síti Facebook, a to prostřednictvím odkazu na internetový server vyplnto.cz, kde byl dotazník umístěn.

Minimální počet respondentů byl stanoven na 165, což je počet respondentů, kteří se účastnili původního výzkumu Sumterové et. al., 2016, jímž jsme se inspirovali. Ideální počet respondentů je vzhledem k populaci mužů a žen ve věku 18–30 let (Český statistický úřad, Věkové složení obyvatelstva 2015, 16. března 2017) v České republice 385 respondentů (konfidenční interval 95 %, chybovost maximálně 5 %).

Výzkum byl určen pro jedince ve věku vynořující se dospělosti, což je věkové rozmezí mezi 18 až 24–30 lety. Vynořující se dospělost byla v první řadě definována do věku 24 let, avšak v posledních letech se ukazuje, že se charakteristiky tohoto období se objevují i později, a to až do věku 30 let (Arnett, 2014). V pomyslné první fázi vynořující se dospělosti jedinci zejména objevují svoji identitu, experimentují a ujasňují si nejenom svoji vztahovou budoucnost (jaký partner se k nim nejvíce hodí), ale také svoje profesní směřování. V pozdější fázi vynořující se dospělosti by měl jedinec dosáhnout zejména ustálení osobního života (nalezení životního partnera), ekonomické nezávislosti a stabilního a vyhovujícího zaměstnání (Arnett, 2014). Výzkum byl tedy určen pro jedince mezi 18-30 lety.

Dalším kritériem byla nutnost mít aktivní profil na libovolném seznamovacím portálu či seznamovací aplikaci. Výzkum byl také určen pouze pro heterosexuálně zaměřené jedince.

Výše zmíněná kritéria byla zmíněna v úvodní zprávě s prosbou o vyplnění dotazníku, dále v hlavičce dotazníku a u první otázky, která se týkala právě na to, zda dotyčný má, či nemá profil na online seznamovacím portálu.

6.2 Popis výzkumného souboru

Výzkumu se zúčastnilo celkem 264 respondentů (195 žen a 69 mužů). Velká část z nich však musela být z výzkumu vyřazena pro nesplnění kritérií. Nejvyšší úbytek byl u kritéria profilu na online seznamovacím portálu. 58 respondentů uvedlo, že takový profil nemá a museli tak být z výzkumu vyřazeni. Menší část pak tvořili respondenti, kteří nesplňovali věkové kritérium (6 respondentů). Tento výzkum byl také vzhledem k povaze informací v teoretické části zaměřen pouze na heterosexuální jedince, proto byli jedinci homosexuální a bisexuální orientace z výzkumu vyřazeni – jednalo se pouze o 2 respondenty (pro jejich charakteristiky v rámci vynořující se dospělosti a online seznamování jsme neměli dostatek teoretických podkladů).

Po vyčištění dat zbylo v našem výzkumu celkem 198 respondentů, 144 žen a 53 mužů.

Tabulka 2: Deskriptivní charakteristiky souboru mužů a žen z hlediska věku

Skupina	Počet	Průměr	SD	Minimum	Maximum
Ženy	144	23,60	3,15	18	30
Muži	54	24,80	3,25	19	30
Celý soubor	198	23,93	3,21	18	30

6.3 Etika výzkumu

Při výzkumu byly zohledněny etické aspekty a s veškerými daty bylo zacházeno v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů. V hlavičce výzkumu byly uvedeny informace o účelu výzkumu, dále jméno univerzity, moje jméno a kontaktní email, který byl založen pro účely tohoto výzkumu. Email byl určen pro případné připomínky a dotazy ohledně výzkumu.

Účastníci byli informováni o dobrovolnosti výzkumu a možnosti v jakékoliv fázi výzkumu dotazník ukončit. Byla zaručena úplná anonymita a to, že sesbíraná data budou použita pouze pro vyhodnocení výzkumu. Respondenti byli též informováni, že vyplněním dotazníku souhlasí s dalším zpracováním jejich odpovědí pro účely této bakalářské práce.

Dále byly stručně popsány cíle výzkumu. Celé znění průvodního textu naleznete v příloze č. 4.

7 PRÁCE S DATY A JEJÍ VÝSLEDKY

V této kapitole shrneme výsledky výzkumu vycházející z dotazníku o 22 položkách. V první části uvedeme zjištěné sociodemografické údaje a základní informace týkající se aktivity respondentů na online seznamovacích portálech. Dále se budeme postupně věnovat všem výzkumným otázkám. Představíme metody, kterými byly vyhodnoceny a výsledky statistického šetření.

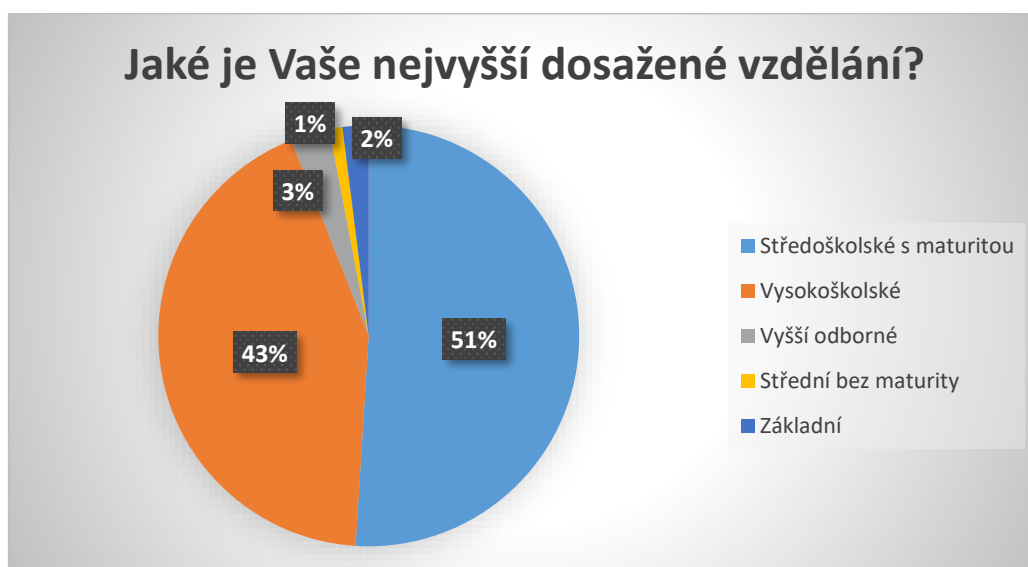
Jednotlivé otázky dotazníku prezentované v této části práce neodpovídají přesně jejich skutečnému pořadí tak, jak je viděli respondenti, ale jsou řazeny podle cílů výzkumu.

7.1 Sociodemografické údaje: výsledky

Otázky č. 1, 2 a 3 se týkaly věku (doplňte číslicí), aktivity na online seznamce (ano/ne) a sexuální orientace (heterosexuální/homosexuální/bisexuální) a sloužily k vyloučení respondentů, kteří nesplňovali daná kritéria.

Otázka č. 4: Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf 1: Nejvyšší dosažené vzdělání

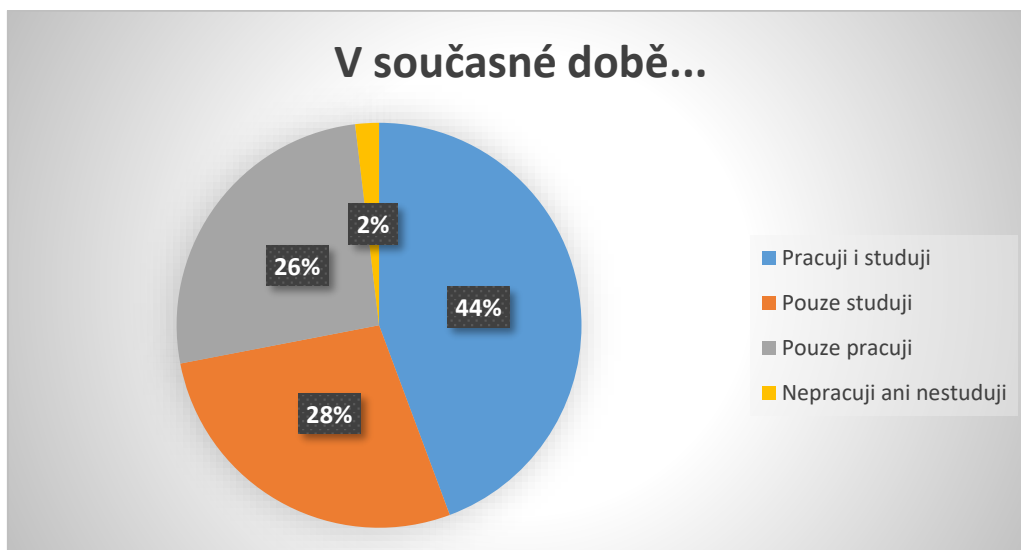

Jak vidíme na grafu výše, nejvíce našich respondentů mělo buď středoškolské vzdělání s maturitou (51 %), nebo vzdělání vysokoškolské (43 %). Minimální část vzorku tvořili

respondenti s vzděláním základním (2 %), středoškolským bez maturity (1 %) a vyšším odborným (3 %).

Otázka č. 5: Zaměstnání vs. studium

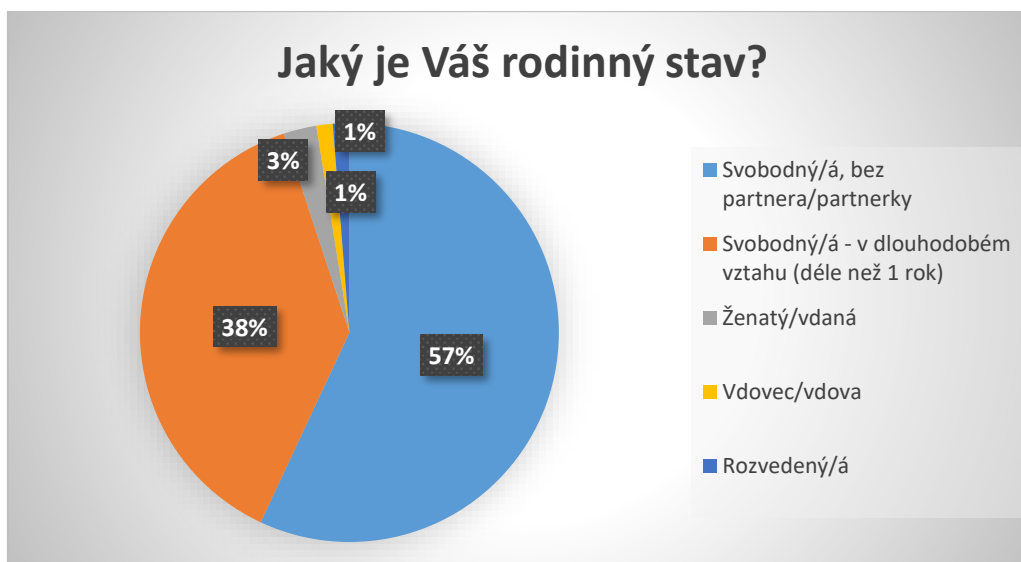
Graf 2: Zaměstnání vs. studium

Z této otázky vyplynulo, že většina našeho souboru stále ještě studuje (72 %). Pouze 26% respondentů pouze pracuje a 2% nepracují ani nestudují.

Otázka č. 6 a 7: Rodinný stav a děti

Graf 3: Rodinný stav

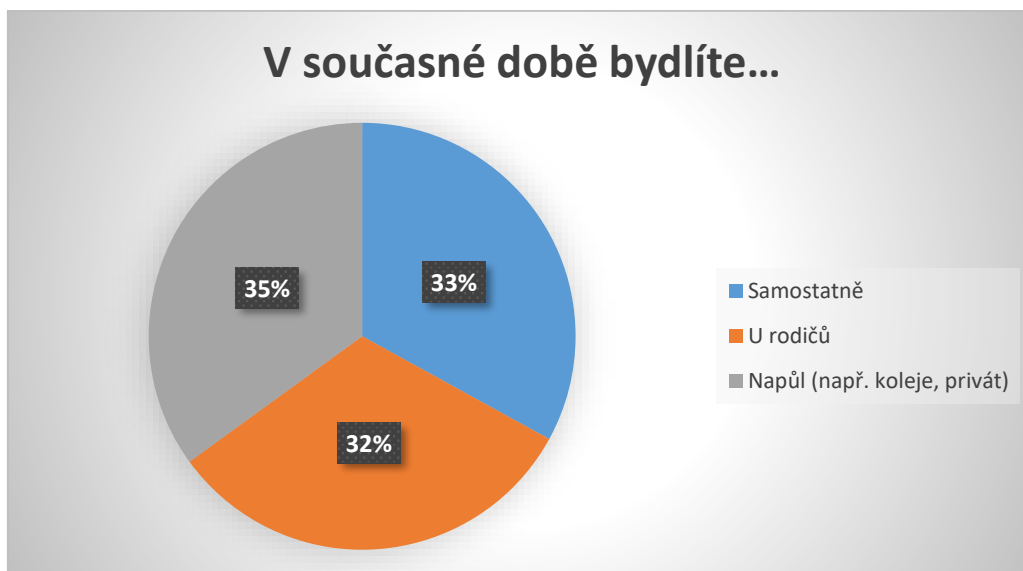

Z pohledu partnerského vztahu byl výzkumný soubor poměrně vyrovnaný. Více než polovina respondentů (57 %) byla svobodných a bez partnera. Celkem 41 % mělo partnera/partnerku (sezdaný pár tvoří pouze 3 %). 1 % našich respondentů je rozvedených, 1 % je vdovec/vdova.

Na otázku, zda mají děti, odpovídali respondenti ano, nebo ne. 95 % z nich uvedlo, že ještě nemá žádného potomka. 5 % už nějaké dítě má.

Otázka č. 7: Způsob bydlení

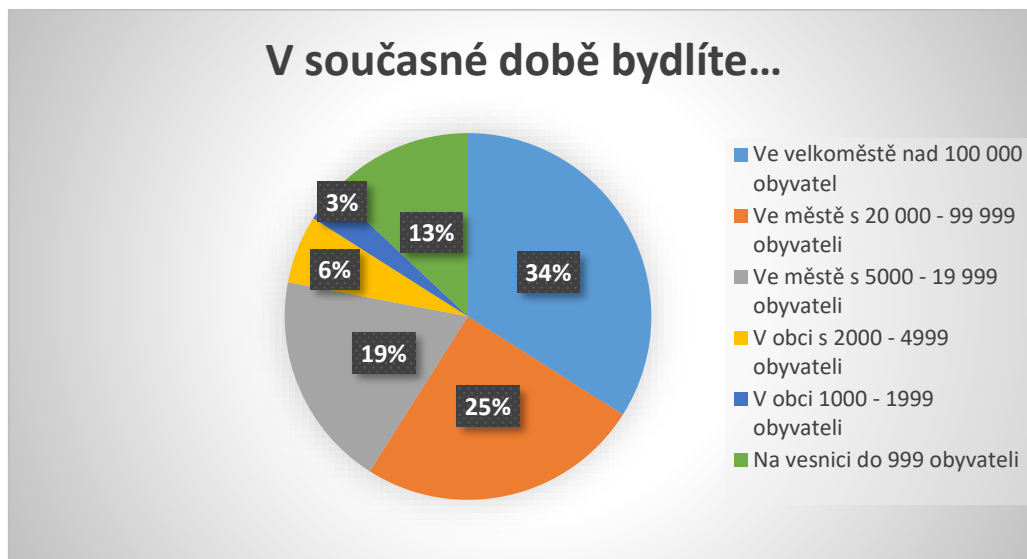
Graf 4: Způsob bydlení

V této otázce jsme zjišťovali způsob bydlení. Samostatně žije 33 % respondentů. Zbytek respondentů tedy ještě nemá zcela samostatné bydlení a sdílí svůj prostor buď s rodiči (32 %) nebo spolubydlícími (35 %).

Otázka č. 8: Způsob bydlení z pohledu počtu obyvatel

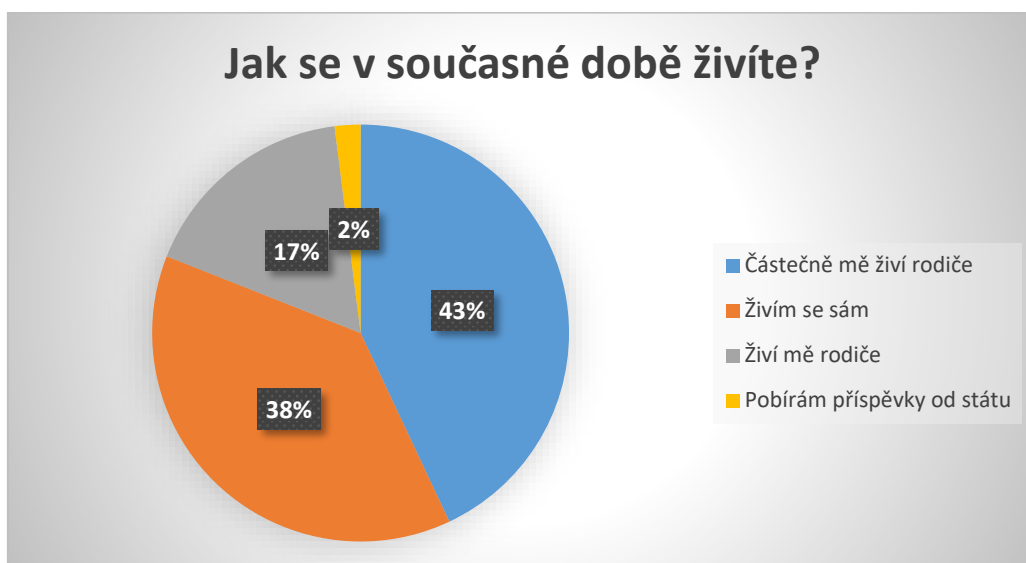
Graf 5: Bydlení z pohledu počtu obyvatel

V druhé otázce týkající se bydlení nás zajímalo v jak velkém městě (podle počtu obyvatel) bydlí naši respondenti. Jak můžeme vidět v grafu, více než polovinu vzorku (59 %) tvoří lidé, kteří jsou buď z velkoměsta nebo z většího města (20 000 – 99 0000 obyvatel). 19 % žije v menším městě (5 000- 19 999 obyvatel) a 13 % na vesnici do 999 obyvatel. Nejméně respondentů bydlí v obcích do 5 000 obyvatel (dohromady 9 %).

Otázka č. 9: Způsob obživy

Graf 6: Způsob obživy

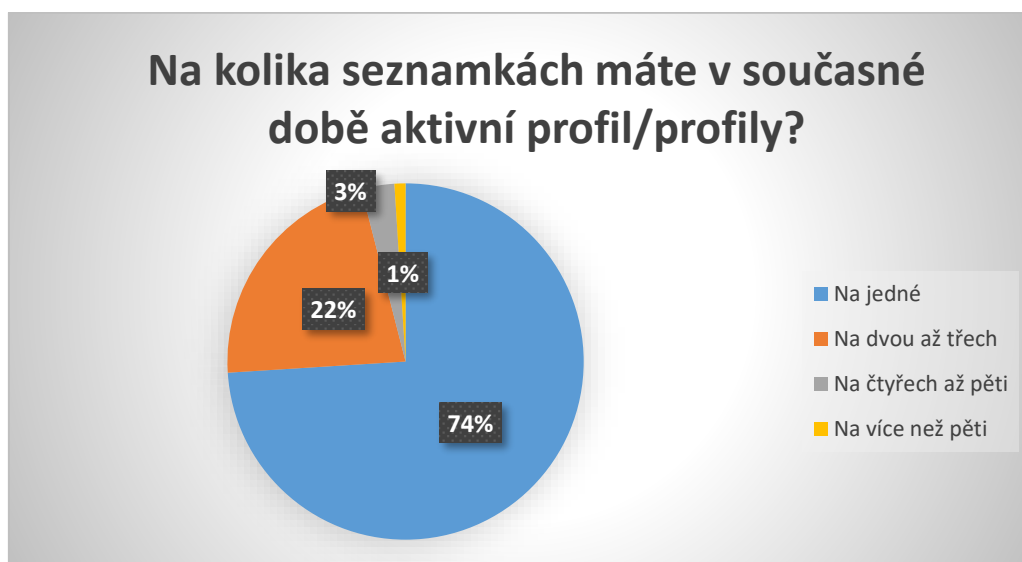
Dále nás zajímala míra ekonomické soběstačnosti respondentů dané věkové skupiny na online seznamovacích portálech. Téměř polovina respondentů je finančně částečně závislá na rodičích (43%), dalších 17 % spoléhá na finance od rodičů úplně. 38 % respondentů je již ekonomicky soběstačných a 2 % pobírá nějaké příspěvky od státu.

7.2 Aktivita na online seznamovacích portálech

V této podkapitole uvedeme informace o aktivitě vynořujících se dospělých na internetových seznamkách a základní informace o tom, kolik, a které seznamky využívají.

Otázka č. 10: Počet aktivních profilů na seznamovacích portálech

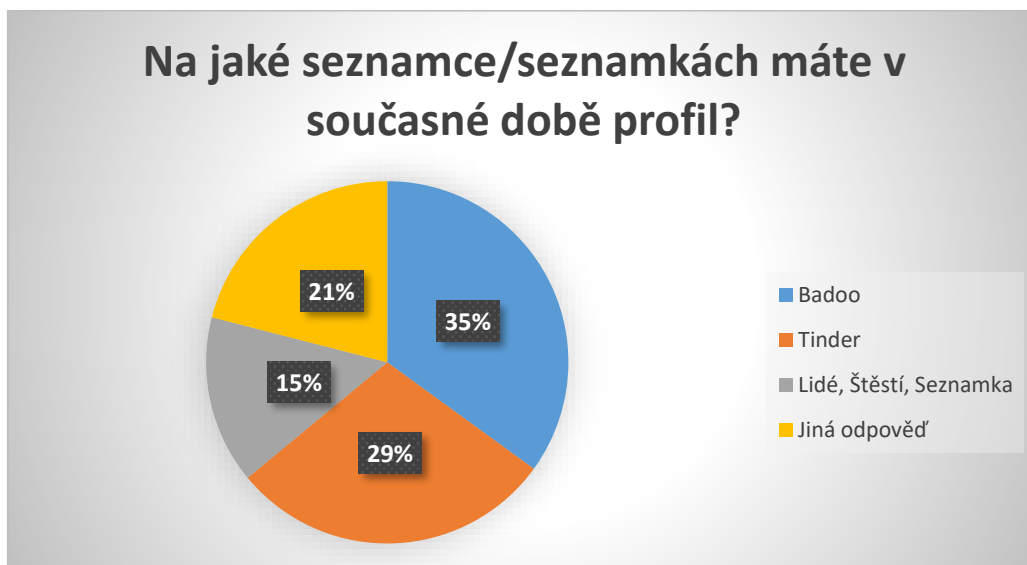
Graf 7: Počet aktivních profilů na seznamovacích portálech

Zjišťovali jsme, zda naši respondenti používají jenom jeden seznamovací portál, nebo mají profil na více seznamkách. 74 % respondentů uvedlo, že má pouze jeden profil. 22 % má profilů více, konkrétně 2–3. Velmi malé procento respondentů má pak více než 4-5 a více profilů (4%).

Otázka č. 11: Druhy seznamovacích portálů

Graf 8: Druhy seznamovacích portálů

Tato otázka byla otevřená a respondenti měli za úkol napsat na jaké seznamce, či seznamkách mají profily. Nejvyšší podíl tvořily seznamky Badoo (35 %) a Tinder (29 %), za nimi Lidé, Štěstí a Seznamka, které dohromady tvořily 15 % odpovědí. Jiné odpovědi (21 %) v sobě zahrnovaly různé seznamky a odpovědi byly velmi variabilní, a proto jsme je do grafu nezahrnovali.

7.3 Znalost teorie vynořující se dospělosti

Zajímalo nás jaké je povědomí o této nové vývojové teorii v laické populaci. Výsledky jasně ukazují, že valná většina (91 %) o pojmu „vynořující se dospělost“ nikdy neslyšela.

Otázka č. 12: Znalost pojmu „vynořující se dospělost“

Graf 9: Znalost teorie vynořující se dospělosti

Výsledky jasně ukazují, že většina respondentů (91%) o pojmu „vynořující se dospělost“ nikdy neslyšela.

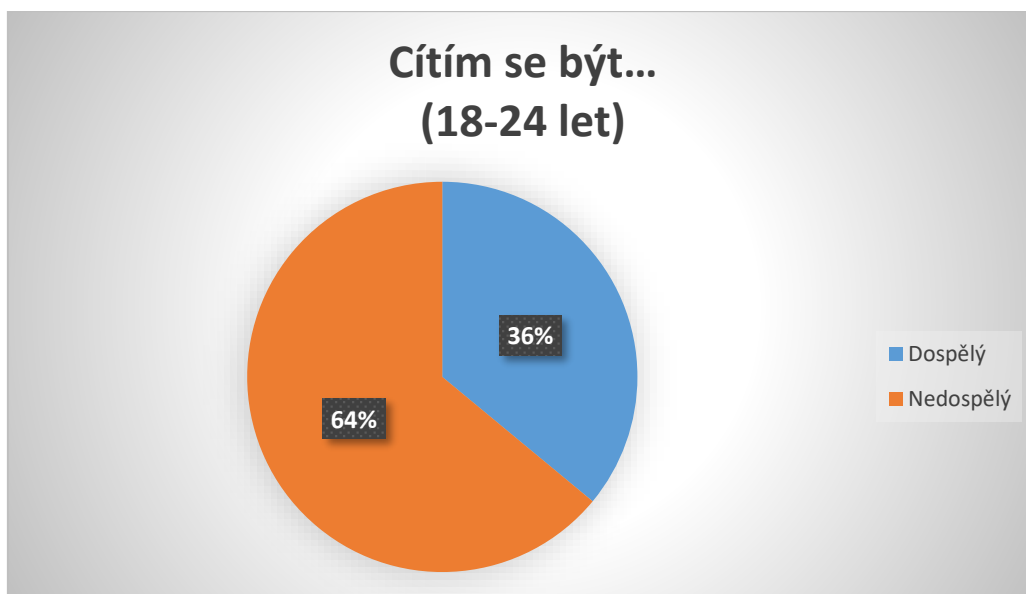
Otázka č. 12: Subjektivní pocit dospělosti/nedospělosti

V souvislosti s vynořující se dospělostí tak, jak ji definoval Arnett, jsme se také dotazovali na to, zda se respondenti cítí být: jako dítě, jako dospívající teenager, ještě ne úplně dospělý/á, jako dospělý/á a nevím.

Pro respondenty ve věku vynořující se dospělosti je typický pocit „mezi“ (in-between) (Arnett, 2007). Očekávali jsme tedy, že bude převažovat odpověď – ještě ne úplně dospělý a dospívající teenager.

Proměnnou věk jsme přetransponovali na dichotomickou proměnnou – rozdělili jsme jedince na dvě skupiny: 18-24 let a 25-30 let. Odpovědi jsme rovněž rozdělili na dvě skupiny: cítím se být dospělý/á (zahrnuje odpověď „cítím se jako dospělý/á“) a necítím se být dospělý/á (zahrnuje odpovědi „cítím se jako dítě,“ „jako dospívající teenager,“ „ještě ne úplně dospělý/á“). Odpovědi „nevím“ (8 respondentů) jsme vyřadili.

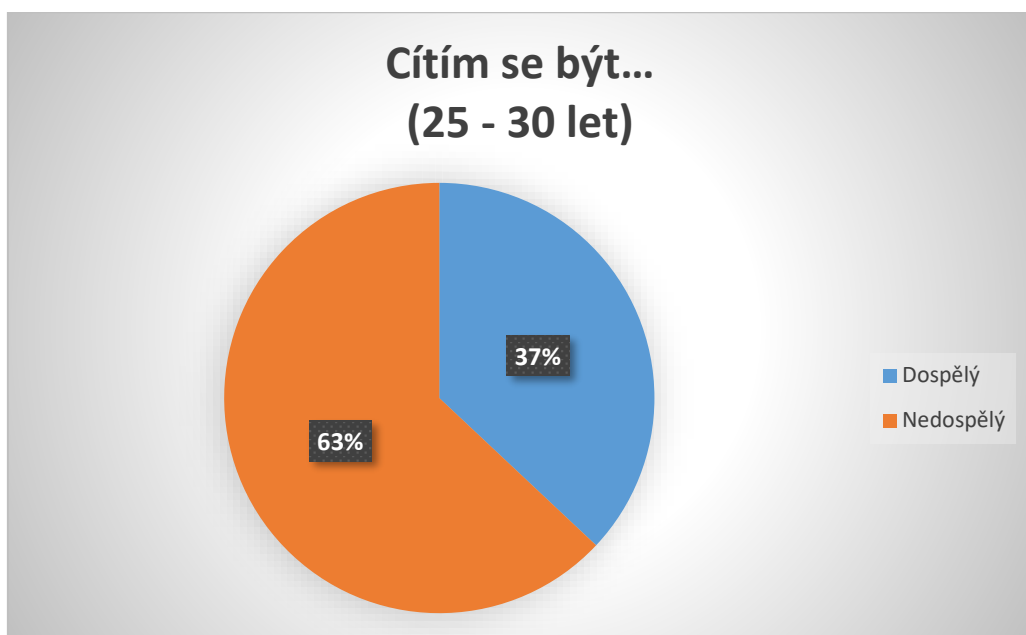
Graf 10: Subjektivní pocit dospělosti/ nedospělosti (18 -24 let)

Pozn.: N = 122

Ve věkové skupině 18-24 let se 64 % jedinců necítí být ještě dospělými. Jako dospělí se cítí 36 %.

Graf 11: Subjektivní pocit dospělosti/nedospělosti (25 – 30 let)

Pozn.: N = 76

Ve věkové skupině 25-30 let nám vyšly výsledky téměř totožné. 64 % jedinců se necítí být ještě dospělými. Jako dospělí se cítí 37 %.

V rámci pohlaví se ženy ve věku 18-24 let necítily zcela dospělé v 67% případů (N = 94), ve věkové skupině 25-30 let v 62 % případů (N = 48).

Ve skupině 18 – 24 let mužů se necítilo být dospělými 50 % z nich (N = 26). Ve skupině 25-30 let pak 64 % uvedlo, že se necítí být zcela dospělými (N = 28).

7.4 Výzkumné otázky: výsledky

V této kapitole se budeme věnovat postupně všem výzkumným otázkám a uvedeme, jakými metodami jsme je zpracovávali. Následně uvedeme jejich výsledky. K vyhodnocení výzkumných otázek byly použity parametrické metody, neboť naše proměnné vykazovaly normální rozdělení. K ověření normálního rozdělení jsme použili histogramy.

7.4.1 Jaká je primární motivace vynořujících se dospělých pro užívání seznamovacích portálů?

První výzkumná otázka byla vyhodnocena metodou faktorové analýzy, přičemž jsme očekávali, že budeme moci identifikovat 5 faktorů, a to na základě kategorií láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace, sebepotvrzení a touha po senzaci (Sumter, et al., 2016).

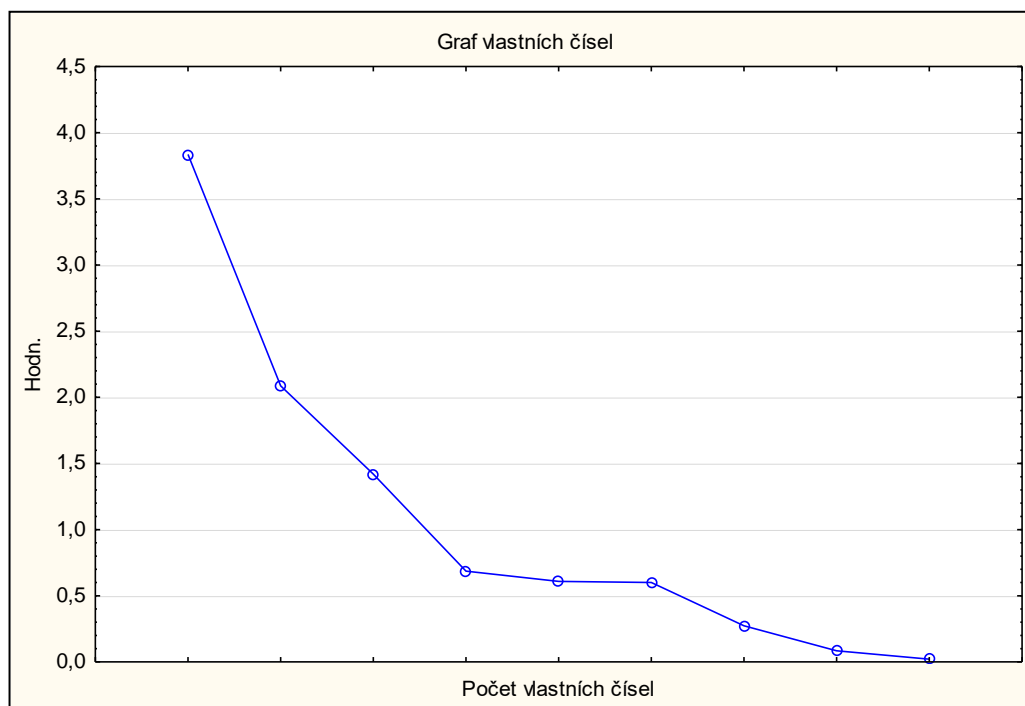
Metoda faktorové analýzy je spojena se jménem Charlese Spearmana, který je jejím zakladatelem a poprvé ji použil v roce 1904. Faktorová analýza byla po dlouhou dobu využívána pouze v psychologii, dnes již však tato metoda proniká i do jiných oborů, jako je zdravotnictví či sociologie (Škaloudová, A., 2010).

Faktorová analýza má za cíl popsat rozptyl daných proměnných pomocí menšího počtu proměnných, jež nazýváme faktory. Předpokládáme, že u každého člověka můžeme pozorovat kvantifikovatelné rysy a odpověď na položku dotazníku je vlastně vážený soubor těchto rysů. Metoda pracuje s korelační maticí, a abychom mohli bezpečně identifikovat faktory, musí tato matice obsahovat trsy vysokých korelací.

V tomto výzkumu jsme využili metodu hlavní osy, která je pro faktorovou analýzu nejčastěji používaná (analyzuje veškerý smysluplný rozptyl) a zvolili rotaci VARIMAX normalizovaný, abychom dosáhli „simple structure,“ tedy toho, aby byla každá položka výrazně sycena pouze jedním faktorem a zbytek se blížil nule. Tento proces nijak nemění množství vysvětleného rozptylu, pouze se posune jeho podíl. Poté, co jsme v programu STATISTICA 12 zvolili metodu hlavní osy a VARIMAX normalizovaný, jsme v první řadě nechali provést sutinový graf a zobrazili tabulku vlastních čísel, která nám říká, kolik rozmanitosti každá položka

zredukovala. Tradiční hraniční hodnota pro vlastní čísla je číslo 1, tedy počet vlastních čísel nad hodnotou 1 nám určuje počet faktorů.

Graf 12: Sutinový graf

Sutinový graf nám ukázal, že z našich 19 položek, které se týkaly motivace k online seznamování, bude možné extrahovat 3 faktory (vlastní číslo > 1). Původně jsme očekávali těchto faktorů 5.

Tabulka 3: Faktorové zátěže (3 faktory)

	Senzace a sebepotvrze ní	Láska a zjednoduše ní komunikace	Sex	Komunality	
Prom1	0,40	-0,04	0,13	18%	Protože to zajímavé a vzrušující
Prom2	0,66	0,14	-0,03	46%	Abych zlepšil/a svoji sebedůvěru
Prom3	0,20	0,47	-0,05	26%	Protože jsem na internetu méně nesmělý/á
Prom4	0,30	0,07	0,52	37%	Abych si mohl/a psát s někým o sexu
Prom5	-0,13	0,61	0,12	40%	Protože je to nejjednodušší způsob, jak si někoho najít
Prom6	0,16	0,06	0,55	33%	K vyměňování erotických obrázků
Prom7	0,13	0,37	-0,03	15%	Protože mi to pomáhá nalézt přátele
Prom8	0,74	0,12	0,06	56%	Abych obdržel/a komplimenty o své osobě
Prom9	0,31	-0,01	0,23	15%	Protože ji používají všichni ostatní
Prom10	-0,10	0,66	0,28	52%	Abych měl/a s kým být
Prom11	0,08	0,24	0,72	58%	Abych si našel/a někoho s kým bych mohl/a mít pravidelně sex
Prom12	0,22	0,49	-0,04	29%	Protože je pro mě jednodušší komunikovat online
Prom13	0,12	0,68	0,06	47%	Abych se necítil/a tak sám/sama
Prom14	0,39	-0,08	0,16	18%	Protože je to něco nového
Prom15	-0,20	0,61	0,19	45%	Abych si našel/našla vážnou známost
Prom16	0,13	0,00	0,74	57%	Abych měl/a sex na jednu noc
Prom17	0,62	0,28	0,22	51%	Abych ze sebe měl/měla lepší pocit
Prom18	0,80	0,19	0,06	68%	Abych se cítil/cítila atraktivní
Prom19	0,42	-0,02	0,23	23%	Protože je to moderní
Výkl.roz	2,91	2,45	1,98	18,40	
Prp.celk	15%	13%	10%	5%	

Pozn.: Výkl. roz. = výklad rozptylu, Prp. celk = procento celkového rozptylu, Komunality = kolik % variability lze vysvětlit pomocí faktorů

V tabulce č. 2 vidíme, že pokud bychom postupovali podle běžných pravidel faktorové analýzy, vyextrahujeme 3 faktory. Došlo ke sloučení faktorů touha po senzaci a sebepotvrzení, dále faktorů láska a zjednodušení komunikace. Faktor nezávazný sex můžeme prezentovat jako samostatný. Vysoké faktorové náboje jsou označeny zelenou barvou a můžeme tedy vidět, že je sytí ty položky, které jsme očekávali, že je sytí budou (viz kapitola 5).

Vzhledem k tomu, že při faktorové analýze vycházíme již z existujícího výzkumu a faktory, které se během naší analýzy sloučily, jsou rozdílné a vychází z jiného teoretického rámce, budeme dále v této práci vycházet z 5 faktorů tak jak, jsme si je definovali na začátku. Abychom dosáhli 5 faktorů, snížili jsme pro tento účel kritérium vlastních čísel na hodnotu 0,5.

Tabulka 4: Faktorové zátěže (5 faktorů)

	Faktor. zátěže (Varimax normaliz.) (Tabulka1)Extrakce					Komunalit a	
	Sebepotr vení	Láska	Sex	Komunika ce	Senzace		
senzace	0,214	-0,020	0,110	0,026	0,611	43%	Protože to zajímavé a vzrušující
sebepotr vz	0,661	0,078	0,034	-0,029	0,276	52%	Abych zlepšil/a svoji sebedůvěru
komunikac	0,252	0,438	-0,013	-0,067	0,066	26%	Protože jsem na internetu méně nesmělý/á
sex	0,287	0,039	0,563	0,088	0,023	41%	Abych si mohl/a psát s někým o sexu
láska	-0,062	0,620	0,107	-0,092	-0,012	41%	Protože je to nejjednodušší způsob, jak si někoho najít
sex	0,172	0,030	0,586	0,284	-0,237	51%	K vyměňování erotických obrázků
komunikac	0,155	0,353	-0,049	0,123	-0,069	17%	Protože mi to pomáhá nalézt přátele
sebepotr vz	0,768	0,036	0,107	0,222	0,033	65%	Abych obdržel/a komplimenty o své osobě
senzace	0,147	0,006	0,131	0,648	0,001	46%	Protože ji používají všichni ostatní
láska	-0,072	0,681	0,228	0,109	-0,091	54%	Abych měl/a s kým být
sex	0,011	0,262	0,715	0,023	0,165	61%	Abych si našel/a někoho s kým bych mohl/a mít pravidelně sex
komunikac	0,193	0,499	-0,050	-0,006	0,227	34%	Protože je pro mě jednodušší komunikovat online
sebepotr vz	0,131	0,684	0,027	0,066	0,067	49%	Abych se necítil/a tak sám/sama
senzace	0,145	-0,042	0,098	0,206	0,562	39%	Protože je to něco nového
láska	-0,071	0,607	0,182	-0,043	-0,214	45%	Abych si našel/našla vážnou známost
sex	0,001	0,019	0,779	0,011	0,278	68%	Abych měl/a sex na jednu noc
sebepotr vz	0,561	0,239	0,218	0,248	0,139	50%	Abych ze sebe měl/měla lepší pocit
sebepotr vz	0,843	0,101	0,126	0,099	0,147	77%	Abych se cítil/cítila atraktivní
senzace	0,123	0,028	0,074	0,774	0,314	72%	Protože je to moderní
Výkl.roz	2,42	2,40	2,00	1,32	1,19	18,78334	
Prp.celk	13%	13%	11%	7%	6%	5%	

Pozn.: Výkl. roz. = výklad rozptylu, Prp. celk = procenta rozptylu celkem, Komunalita = kolik % variability lze vysvětlit pomocí faktorů

Tato faktorová analýza byla opět provedena metodou hlavní osy, byl proveden VARIMAX normalizovaný, kritérium vlastních čísel bylo sníženo na 0,5. Zelenou barvou jsou vyznačeny vysoké faktorové náboje. Jak můžeme vidět, nejmenší procento rozptylu nám vysvětlují faktory touha po senzaci a zjednodušení komunikace a jsou tak nejslabšími faktory. Nejsilnějšími faktory jsou sebepotvrzení, láska a nezávazný sex.

Pro zjednodušení orientace jsme v tabulce 4 vlevo uvedli zkráceně názvy faktorů tak, jak by měly dle očekávání odpovídat položkám vpravo. Jaké položky odpovídají faktorům ve skutečnosti je popsáno v tabulce 5.

Tabulka 5: Kategorie k naší faktorové analýze a příslušná tvrzení („Používám online seznamku...“)

Láska
Abych si našel/našla vážnou známost
Abych měl/a s kým být
Je to nejjednodušší způsob, jak si někoho najít
Protože jsem na internetu méně nesmělá
Pomáhá mi to nalézt přátele
Je pro mě jednodušší komunikovat online
Abych se necítil/a tak sama
Nezávazný sex
Abych si mohl/a psát s někým o sexu
Abych měl/a sex na jednu noc
Najít si někoho s kým bych mohl/a mít pravidelně sex
K vyměňování erotických obrázků
Sebepotvrzení
Abych zlepšil/a svoji sebedůvěru
Abych ze sebe měl/měla lepší pocit
Abych se necítil/a tak sám/sama
Abych obdržel/a komplimenty o své osobě
Abych se cítil/cítila atraktivní
Zjednodušení komunikace
Všichni to používají
Je to moderní
Touha po senzaci
Je to zajímavé a vzrušující
Je to moderní

Jako nejsilnější faktory motivace k online seznamování se ukázaly faktory sebepotvrzení, nezávazný sex a láska. Položky, které jsme předpokládali, že budou tyto faktory sytit, je skutečně sytí. Pouze u faktoru láska nastaly změny. Kromě všech položek, které jsme očekávali, jej sytí také položky z faktoru zjednodušení komunikace („Protože jsem na internetu méně nesmělá“, „Pomáhá mi to nalézt přátele“ a „Je pro mě jednodušší komunikovat online“) a z faktoru sebepotvrzení („Abych se necítil/a tak sama“).

Faktor zjednodušení komunikace přišel o všechny očekávané položky a místo toho je slabě sytěn položkami z faktoru touha po senzaci („Všichni to používají“ a „Je to moderní“). Poslední dva faktory jsou slabé a nemají dostatečnou vypovídající hodnotu.

7.4.2 Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle věku?

Tato výzkumná otázka byla vyhodnocena pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, který nám učuje závislost dvou kvantitativních jevů (Dostál, 2016).

Tabulka 6: Korelační matice věku a motivace

		N= 198				
Proměnná		Touha po senzaci	Sebepotvrzení	Zjednodušení komunikace	Nezávazný sex	Láska
Věk		-0,0038	-0,0245	-0,0959	0,340	0,1513 (r)
		p=0,958	p=0,732	p=0,0959	p=0,034	p=0,033

Mezi věkem a faktorem motivace k online seznamování „láska“ existuje slabý, ale signifikantní vztah v kladném směru, $r(196) = 0,15$; $p < 0,05$.

7.4.3 Mění se motivace k užívání seznamovacích portálů podle pohlaví?

K vyhodnocení této výzkumné otázky jsme použili Pearsonův korelační koeficient.

Tabulka 7: Korelační matice věku a motivace podle pohlaví

		N= 198				
Proměnná	Pohlaví	Touha po Senzaci	Sebepotvrzení	Zjednodušení komunikace	Nezávazný sex	Láska
Věk	1	-0,0085	-0,0085	-0,1129	-0,744	0,2269(r)
	1	p=0,920	p=0,920	p=0,178	p=0,375	p=0,006
Věk	2	0,0158	0,0209	-0,0599	0,1209	-0,0562
	2	p=0,910	p=0,881	p=0,667	p=0,384	p=0,687

Pozn.: Pohlaví 1 = Ženy, Pohlaví 2 = Muži, N (Ženy) = 144, N (Muži) = 54

Mezi věkem a faktorem motivace k online seznamování „láska“ u souboru žen existuje slabý, ale signifikantní vztah v kladném směru, $r(142) = 0,23$; $p < 0,05$.

7.4.4 Budou se strategie namlouvání lišit v závislosti na pohlaví?

Tuto otázku jsme vyhodnocovali pomocí kontingenční tabulky. K této otázce se v dotazníku vztahovaly dvě otázky - viz níže.

Při výběru partnera/partnerky se rozhodují na základě jeho/její atraktivita (Atraktivita)

Tabulka 8: Kontingenční tabulka (Atraktivita)

	Atraktivita	Pohlaví (1)	Pohlaví (2)	Řádk. součty
	Ano	94	47	141
	Ne	50	7	57
N		144	54	198
Ano celkem(%)		65%	87%	71%

Pozn.:

Pohlaví 1 = Ženy, Pohlaví 2 = Muži

Ženy vybírají partnera na základě jeho atraktivita v 65 % případů. U mužů je toto procento vyšší (87 %).

Oslovují jedince, kteří se mi líbí, vždy jako první (Oslovování)

Tabulka 9: Kontingenční tabulka (Oslovování)

	Oslovování	Pohlaví (1)	Pohlaví (2)	Řádk. součty
	Ano	16	34	50
	Ne	128	20	148
N		144	54	198
Ano celkem(%)		11 %	63 %	0,25

Pozn.: Pohlaví 1 = Ženy, Pohlaví 2 = Muži

Z celkového počtu žen jich oslovuje muže jako první pouze 11 %. Muži oslovují potenciální partnerku jako první v 63 %.

7.4.5 Jak ovlivňuje motivace k online seznamování frekvenci jeho užívání?

K vyhodnocení páté výzkumné otázky byl použit Pearsonův korelační koeficient. V dotazníku odpovídali respondenti na otázku: Jak často se přihlašujete na svůj profil/profily? Respondenti volili z možností: Přihlásil/a jsem se pouze jednou až dvakrát, každý měsíc, jedenkrát – třikrát týdně, čtyřikrát – pětkrát týdně, každý den, vícekrát denně. Nejnižší četnost (přihlásil/a jsem se pouze jednou až dvakrát) byla při zpracování dat označena číslem 1 a nejvyšší (vícekrát denně) číslem 5.

Tabulka 10: Korelační matice frekvence užívání a motivace k online seznamování

	Frekvence užívání
Touha po senzaci	,0367
	p=,608
Sebepotvrzení	-,0788
	p=,270
Zjednodušení komunikace	-,0257
	p=,719
Nezávazný sex	,1714
	p=,016
Láska	,1537
	p=,031

Mezi frekvencí užívání online sezonek a faktorem motivace k online seznamování „nezávazný sex“ existuje slabý, ale signifikantní vztah v kladném směru, $r(196) = 0,17$; $p < 0,05$. Mezi frekvencí užívání online sezonek a faktorem motivace k online seznamování „láska“ existuje slabý, ale signifikantní vztah v kladném směru, $r(196) = 0,15$; $p < 0,05$.

7.4.6 Jak souvisí motivace k online seznamování s důsledky v reálném prostředí?

K vyhodnocení šesté výzkumné otázky byl použit Pearsonův korelační koeficient. Otázky v dotazníku na důsledky online seznamování zněly: Domluvil/a jsem si schůzku skrze online seznamku a zrealizoval/a ji. Měl/a jsem nezávazný sex s někým na základě seznámení na online seznamce. Měl/a jsem vztah na základě seznámení na online seznamce. Na tyto otázky odpovídali respondenti buď ano, nebo ne.

Tabulka 11: Korelační matice důsledků online seznamování a motivace k online seznamování

	Schůzka	Sex	Vztah
Touha po senzaci	-,0349	,1885	,0281
	p=,625	p=,008	p=,694
Sebepotvrzení	,1381	,0900	,2128
	p=,052	p=,207	p=,003
Zjednodušení komunikace	,2041	,0361	,2790
	p=,004	p=,614	p=,000
Nezávazný sex	,2301	,4117	,1612
	p=,001	p=,000	p=,023
Láska	,4060	,0994	,2715
	p=,000	p=,164	p=,000

Důsledek online seznamování „schůzka“ pozitivně koreluje s faktory: zjednodušení komunikace, $r(196) = 0,2$; $p < 0,05$, nezávazný sex, $r(196) = 0,23$ (slabý vztah); $p < 0,05$ a láska, $r(196) = 0,4$ (středně silný vztah); $p < 0,05$.

Důsledek online komunikace „sex“ pozitivně koreluje s faktory: touha po senzaci, $r(196) = 0,19$ (slabý vztah); $p < 0,05$ a nezávazný sex, $r(196) = 0,4$ (středně silný vztah); $p < 0,01$.

Důsledek online komunikace „vztah“ pozitivně koreluje s faktory: sebezpevnění, $r(196) = 0,2$ (slabý vztah); $p < 0,05$, zjednodušení komunikace, $r(196) = 0,28$ (slabý vztah); $p < 0,05$, nezávazný sex, $r(196) = 0,16$ (slabý vztah); $p < 0,01$ a láska, $r(196) = 0,27$ (slabý vztah); $p < 0,05$.

8 DISKUZE

V následující kapitole se vrátíme k výzkumnému problému a výzkumným otázkám. Na základě sebraných dat v rámci kvantitativního výzkumu interpretujeme jeho výsledky a porovnáme je s jinými autory. Zároveň se zaměříme na nedostatky a omezení výzkumného designu a vzorku.

Nejprve shrneme sociodemografické poznatky o našich respondentech a poté se přesuneme k výzkumným otázkám, které se týkají motivace vynořujících se dospělých k online seznamování a příslušným genderovým a věkovým rozdílům, včetně rozdílných strategií seznamování, frekvence užívání online sezonek a důsledků online seznamování v reálném prostředí.

8.1 Sociodemografické údaje

Náš výzkum měl mapující charakter – jeho úkolem bylo odhalit základní sociodemografické údaje vynořujících se dospělých v rámci online seznamovacích portálů. Zároveň jsme zjišťovali znalost a platnost Arnettovy teorie o vynořující se dospělosti na vzorku české populace.

Výzkumu se zúčastnili jedinci ve věku 18-30 let (průměrný věk byl 24 let). Většina našeho vzorku byla tvořena vysokoškoláky a středoškoláky s maturitou.

Arnett (2015) uvádí, že pro vynořující se dospělé je jedním z kritérií dospělosti finanční nezávislost. U jedinců, kteří spadají do věkové kategorie vynořující se dospělosti a identifikují se jako ne zcela dospělí, lze očekávat, že nebudou finančně zcela nezávislí. To se v našem výzkumu potvrdilo. 72 % respondentů není ekonomicky nezávislých. Buď se věnují pouze studiu, nebo při studiu pracují. Uvádějí, že je živí rodiče, či se částečně živí sami. Pouze 26 % našich respondentů již nestuduje a dosáhlo finanční nezávislosti. 64 % respondentů do 24 let se necítí být dospělými, jedinci od 25 do 30 let uvedli stejnou informaci v téměř totožném poměru (63 %). V rámci pohlaví jsme nezjistili velké rozdíly. Jak muži, tak ženy 18-24 let a 25-30 let ve více než polovině případů uváděli, že se necítí být zcela dospělými.

V rámci výzkumu nás také zajímala znalost teorie vynořující se dospělosti u laické populace. Ta se ukázala jako minimální. 91 % respondentů uvedlo, že o pojmu nikdy neslyšelo. Tato informace nás zajímala hlavně pro případné budoucí výzkumy či možné využití znalosti Arnettovy teorie v praxi. Zejména pak v oblasti lepšího pochopení a spolupráce školy, zaměstnání, ale i rodinných příslušníků s vynořujícími se dospělými.

V oblasti online seznamování jsme zjistili, že většina respondentů má profil pouze na jedné seznamce (74 %), menší část (22 %) uvedla, že má profil až na 3 seznamkách. 59 % respondentů mělo profil na seznamce, která fungovala na principu hledání shody („matching“ sytem) jako je Tinder, či Badoo. 14 % uvádělo seznamky, které fungují na principu vlastní iniciativy (kontaktují toho jedince, který se mi líbí přímo, bez čekání na vzájemnou shodu), jako je např. Lidé.cz, či Šťěstí.cz.

8.2 Interpretace výzkumných otázek

V první řadě nás zajímala motivace k online seznamování. Vzhledem k tomu, že jsme v tomto ohledu vycházeli z již existující studie Sumterové et al., 2016 jsme očekávali podobné výsledky. Naším cílem bylo identifikovat 5 faktorů – láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace, sebepotvrzení a touha po senzaci. Pokud bychom však dělali vlastní výzkum, který by byl nezávislý na předchozí studii, byli bychom schopni identifikovat faktory pouze 3, neboť faktory zjednodušení komunikace a touha po senzaci byly příliš slabé a částečně splynuly zejména s faktorem láska. Jako hlavní motivy k online seznamování jsme identifikovali zejména faktory láska, nezávazný sex a sebepotvrzení. Tento výsledek je v souladu s našimi předpoklady vycházejícími z teoretických poznatků, které se týkají vynořujících se dospělých v online prostředí. Walkenburg & Peter (2007) předpokládají, že vynořující se dospělí budou v rámci online seznamování uspokojovat potřeby psychosociální, sociální a fyzické. Mezi sociální potřeby řadíme potřebu najít si partnera a přátele (faktor láska), mezi fyzické potřeby zejména sexuální uspokojení (faktor nezávazný sex). Mezi psychosociální potřeby se řadí zejména touha po senzaci – tedy jistá atraktivita a modernost online seznamování. To se však v našem výzkumu neprokázalo. Je nutné zmínit, že právě faktor touha po senzaci měl v našem výzkumu velmi malou vypovídající hodnotu, neboť vysvětloval pouze 7 % celkového rozptylu. Pro vynořující se dospělé je dále příznačné hledání vlastního já, s čímž je spojena potřeba sebepotvrzení. Mladí lidé, proto často používají online seznamky, aby si potvrdili svoji atraktivitu a získali ze sebe lepší pocit (faktor sebepotvrzení) (Yurchisin et. Al., 2005). Můžeme tedy tvrdit, že výše zmíněné motivy (láska, sex a sebepotvrzení) pro online seznamování jsme pozorovali také u české populace vynořujících se dospělých.

Potřeby vynořujících se dospělých se mění s věkem. S rostoucím věkem klesá touha experimentovat a roste potřeba najít si partnera a mít stabilní milostný vztah (Grello et al. 2006). V našem výzkumu jsme zjistili pozitivní vztah mezi rostoucím věkem a faktorem láska. Tedy,

že s rostoucím věkem našich respondentů byla jejich motivace k online seznamování spojena spíše s potřebou najít si partnera.

V původní studii, ze které jsme vycházeli (Sumter et al., 2016), byl též zjištěn pozitivní vztah mezi věkem a faktorem láska, ale také mezi faktorem nezávazný sex a zjednodušení komunikace. Pokud se vrátíme k první výzkumné otázce, zjistíme, že položky, které v původní studii sytily faktor zjednodušení komunikace, se v rámci naší faktorové analýzy promítly do faktoru láska, a proto náš výsledek interpretujeme jako shodný s původní studií. Grello et. al. (2006) uvádí, že s rostoucím věkem vynořujících se dospělých roste jak jejich touha najít si partnera, tak potřeba sexu, a to i nezávazného. Toto jsme u našeho vzorku vynořujících se dospělých však nepotvrdili. Vynořující se dospělí z našeho vzorku tedy s rostoucím věkem nepoužívají online seznamku pro potřeby nezávazného sexu.

Co se týče rozdílů v motivaci k online seznamování podle pohlaví, byla pozitivní souvislost mezi faktorem láska a věkem zjištěna pouze u žen.

U mužů a žen jsme předpokládali rozdílné strategie seznamování. Muži jsou v seznamování aktivnější a celkově soutěživější a průbojnější. Ženy spíše vyčkávají a jsou pasivní (Karten, 2006). Na základě této teorie jsme předpokládali, že muži budou své potenciální partnerky oslovovat jako první spíše, než tomu tak bude u žen. V našem vzorku mužů uvedlo 63 % z nich, že na internetu oslovují ženy jako první, oproti tomu u vzorku žen jen 11 % z nich uvedlo, že oslovuje muže jako první. Výsledky tedy potvrdily naše předpoklady.

Pro muže je při výběru partnerky stěžejní její atraktivita. Z evolučního hlediska značí atraktivita partnerky její plodnost a zvyšuje pravděpodobnost zdravých potomků (Farková 2009). 87 % mužů v našem vzorku uvedlo, že je pro ně při vybírání partnerky důležitá atraktivita.

Dalším předmětem našeho zájmu byla frekvence užívání online sezonek – tedy jak často se jedinec přihlašuje na svůj profil, a zda je častější přihlašování spojeno s konkrétními motivy, které mladé lidi vedou k online seznamování. Z našeho výzkumu vyplynulo, že čím častěji se jedinci přihlašují na svůj profil na seznamovacím portálu, tím spíše je jejich motivace daná faktorem láska a nezávazný sex. Sumter et al. (2016) ve svém výzkumu v roce 2016 také pozorovali souvislost fyzických potřeb jako je nezávazný sex a vysoké frekvence užívání online sezonek. Ve výzkumu, ze kterého jsme v této práci částečně vycházeli, pozorovali autoři souvislost nejen s faktorem láska a nezávazný sex, ale i s touhou po senzaci a sebezpotvrzením. Souvislost s těmito faktory se nám prokázat nepodařilo. Faktor touha po senzaci byl v našem výzkumu velmi slabý a jeho hodnota není příliš vypovídající. Faktor sebezpotvrzení byl

dostatečně silný a můžeme se tedy domnívat, že vynořující dospělí z našeho vzorku nepoužívají online seznamku častěji, pokud je jejich motivace sebepotvrzení.

V poslední části našeho výzkumu jsme se věnovali důsledkům online seznamování v reálném prostředí. Těmito důsledky máme na mysli to, zda respondent přenesl své snažení z online prostoru i do reálného života, a zda si někdy smluvil schůzku, měl nezávazný sex, či dokonce milostný vztah na základě prvotního kontaktu na online seznamce.

U těch jedinců, kteří uvedli, že si již někdy smluvili na základě online seznámení schůzku, převládaly v jejich motivaci faktory láska, nezávazný sex a zjednodušení komunikace. V původním výzkumu Sumter et. al. (2016) autoři zjistili souvislost s těže faktory (láska, nezávazný sex, zjednodušení komunikace). V souladu s výsledky našeho výzkumu rovněž Gudelunas (2012) ve svém výzkumu zmiňuje, že ti jedinci, kteří používali online seznamky pro uspokojení fyzických potřeb, si spíše domluvili schůzku v reálném prostředí. Celkově je pro mnohé jedince online komunikace snažší a usnadňuje tak prvotní kontakt s potenciálním partnerem/partnerkou (Hoferkamp, 2012).

Sex jako důsledek online seznamování koreloval pozitivně s faktorem touha po senzaci a dle očekávání i s faktorem nezávazný sex. Faktor touha po senzaci sytila tato dvě tvrzení: “ Je to zajímavé a vzrušující.“ „Je to moderní.“ Kyber prostředí se tak zřejmě stává skutečně prostorem, kde je snažší uspokojovat své potřeby a online seznamování přestává být jako prostředek pro jejich uspokojování tabu.

Vztah jako důsledek online seznamování je zřejmě tím nejběžnějším a neočekávanějším výsledkem seznámení se na internetu. Vztah jako důsledek koreloval se všemi faktory motivace k online seznamování (zjednodušení komunikace, láska, nezávazný sex a sebepotvrzení) kromě faktoru touha po senzaci. Lze se tedy domnívat, že většina našich respondentů ve věku vynořující se dospělosti vztah skutečně hledá, avšak nebrání se ani nezávaznému sexu a využívá online prostor i jako místo pro sebepotvrzení a využívá jeho výhod jako je jednodušší komunikace. Nesmíme také zapomínat, že mezi základní charakteristiky vynořujících se dospělých patří nejenom hledání vlastní identity a experimentování, ale i nalezení si partnera na trvalý vztah. Tento proces však bývá delší a mnohdy je doprovázen právě experimentováním a různými úvahami o možném partnerovi/partnerce (Arnett, 2014). Celkově tedy tyto výsledky hodnotíme tak, že jsou v souladu s Arnettovou teorií o vynořující se dospělosti.

Výzkum, který jsme provedli má, jak již bylo zmíněno, mapující charakter a jeho úkolem bylo spíše zmapovat danou problematiku v našem prostředí, neboť na toto téma neexistuje dostatek lokálních a zároveň aktuálních výzkumů. Především aktuálnost je u tématu, které se týká online seznamování stěžejní, neboť změny a pronikání technologických vymožeností do běžného života, jsou čím dál větší a rychlejší.

I když jsme v této práci vycházeli z aktuálních zdrojů, nelze naše výsledky považovat za reprezentativní, ba pouze za ilustrační či jako inspirace pro další možné výzkumy, které by za předpokladu splnění reprezentativního vzorku mohly jít ve svých zjištěních více do hloubky, než jsme tomu učinili my.

Dotazník, který jsme používali, je částečně přeložený ze zahraničního výzkumu a částečně vlastní tvorby a nejedná se tedy o standardizovanou metodu. Překlad části dotazníku byl sice konzultován s rodilým mluvčím anglického jazyka, avšak nejednalo se o standardní postup překladu.

Výzkumný vzorek sesbíraný převážně pomocí jedné sociální sítě, v tomto případě pomocí Facebooku, nemůže být reprezentativní, neboť se zákonitě výzkum dostane jen k určitým jedincům. Stejně tak věkové rozložení a rozložení pohlaví nebylo zcela vyrovnané. Žen bylo výrazně více než mužů (144 z celkových 198). Zároveň bylo v našem vzorku více mladších lidí do 24 let (122 z 198). Vzhledem k populaci dané věkové skupiny v ČR jsme původně chtěli získat vzorek o 385 respondentech, což by odpovídalo 5% chybovosti při 95% intervalu spolehlivosti. Nám se však podařilo získat pouze 198 respondentů, což znamená mnohem větší chybovost i sníženou reliabilitu výzkumu.

Jistým omezením je také to, že jsme se rozhodli výzkum nespecifikovat na žádnou konkrétní seznamku, či seznamky. Výzkumu se mohl účastnit každý, kdo má profil na libovolném online seznamovacím portálu. Avšak existují portály, které jsou určeny výhradně pro hledání nezávazného vztahu, či sexu na jednu noc. To mohlo negativně ovlivnit naše závěry týkající se motivace k online seznamování u vynořujících se dospělých.

9 ZÁVĚR

Pomocí dotazníku, který jsme distribuovali online, jsme zjistili a popsali sociodemografické údaje vynořujících se dospělých na online seznamovacích portálech. Mimo jiné jsme také zjistili základní informace o tom, jak a do jaké míry těchto seznamovacích portálů využívají. 74 % našich respondentů má aktivní profil pouze na jedné seznamce, 22 % na dvou až třech seznamkách. Frekvence užívání online seznamek se zvyšuje, pokud je motivace k seznamování láska (nalezení partnera) a nezávazný sex.

Tato práce vychází z teorie vynořující se dospělosti J. J. Arnetta a zajímala nás mimo jiné platnost jeho teorie v rámci naší kultury. Jak se ukázalo, více než polovina mladých lidí od 18-30 let (62 %) si v souladu s Arnettovou teorií nepřipadá být zcela dospělá. Pokud se podíváme na výsledky podle věkových skupin, zjistíme, že mezi jedinci 18-24 a 25-30 neexistuje velký rozdíl v tom, zda si připadají/nepřipadají dospělí. Obě skupiny uvedly, že si nepřipadají být dospělí v 63 % a v 64 % případů. Znalost pojmu vynořující se dospělost u české populace chybí a 91 % respondentů o tomto pojmu nikdy neslyšelo.

Jako nejsilnější motivy k online seznamování jsme identifikovali lásku – tedy potřebu najít si partnera, či přítele. Dalším významným faktorem byl nezávazný sex, který souvisí s fyzickými potřebami vynořujících se dospělých a touhou experimentovat. Posledním důležitým faktorem bylo sebepotvrzení, tedy jakési utvrzení se ve vlastní osobě, lepší pocit ze sebe a ujištění se o své atraktivitě.

Dále jsme identifikovali genderové rozdíly v oblasti vybírání si partnera, které vychází především z evolučních teorií o tom, že muži jsou ve strategiích aktivnější a spíše se zaměřují na atraktivitu budoucí partnerky. Muži na online seznamkách oslovují ženy jako první v 63 % případů. Pro výběr partnerky je pro ně stěžejní její atraktivita v 87 %.

10 SOUHRN

Tato práce se věnuje psychologickým aspektům online seznamování u populace vynořujících se dospělých v České republice.

Na začátku teoretické části práce se věnujeme teorii vynořující se dospělosti. Nejprve popisujeme potřebu nové vývojové teorie pro mladé lidi od 18 do 30 let. V moderním západním světě se kritéria na dospělost značně změnila a nároky na její dosažení jsou vyšší, a tudíž i proces dospívání trvá déle a má svá určitá specifika, a proto Jeffrey J. Arnett v roce 2000 přišel s touto novou vývojovou etapou.

V rámci vynořující se dospělosti pozorujeme zejména následující specifika. Prvním z nich je explorace identity. Vynořující se dospělí nemají zpravidla pevné závazky k jednomu zaměstnání či partnerovi a představu o svém budoucím kariérním i osobním směřování si teprve utvářejí (Fincham & Lui, 2011). Dalším specifikem je nestabilita, která vychází z nutnosti mladého člověka konat závažná rozhodnutí o svém budoucím životě, což může způsobit značný pocit nejistoty. Příznačným pocitem je tzv. pocit „mezi,“ kdy se jedinci necítí být ani dospělými, ba ani dospívajícími (Arnett, 2015). Posledním specifickým pocitem je pocit otevřených možností, jež je dán optimistickými výhledy do budoucna a celou řadou možností (kariérních, vzdělávacích i osobních), které se před mladým člověkem otevírají (Reifman et al., 2007).

Také romantické vztahy a nalezení partnera hrají důležitou roli v životě vynořujících se dospělých, a proto jsme toto téma nemohli opomenout. Ač je vynořující se dospělost věk experimentování, nalezení životního partnera a stabilní vztah je pro mladé lidi důležitým životním úkolem (Fincham & Ming Cui, 2011).

Teorie vynořující se dospělosti byla původně definována na základě americké populace. Postupně však tuto teorii přijímají i evropské státy a zkoumají její specifika v rámci svých kulturních podmínek. Stručně jsme se proto věnovali výzkumům na evropské a české půdě, kterým se u nás věnoval zejména profesor Petr Macek (2007).

Vzhledem k tomu, že se jedná o novou teorii, která si své místo na akademické půdě teprve získává, uvedli jsme i určité nedostatky teorie vynořující se dospělosti. Mezi ně patří zejména demografická a kulturní odlišnost, a tedy nemožnost stanovit jednotnou teorii, neboť má příliš

mnoho proměnných, které se v závislosti na faktorech okolí mění. Někteří autoři také Arnettovi vytykají to, že nevěnoval dostatek pozornosti genderovým rozdílům (Côte, 2014).

V druhé části teoretické práce jsme považovali za nutné představit aspekty online prostředí, na které je náš výzkum zaměřen. Definovali jsme si tedy nejprve kyberprostor a jeho uživatele z hlediska toho, zda užívali internet již od dětství (digital natives) či se s ním učili zacházet až v dospělosti (digital immigrants). Naše cílová skupina patří do kategorie digital natives.

Dalším oddílem práce je online komunikace, která má oproti té běžné své odlišnosti. Patří mezi ně zejména disinhibice, což je jakési odložení zábran v prostředí internetu a anonymity (Vybíral, 2009).

Když jsme si uvedli kontext prostředí, ve kterém online seznamování probíhá, mohli jsme přejít k tématu online seznamování jako takovému. To je v dnešní době již běžný a častý způsob seznamování (Jin & Martin, 2015). Člověk má na online seznamovacích portálech daleko větší možnost manipulovat se svojí sebe prezentací a to jak obsahem svého profilu (informace), tak fotografiemi, které na profil vybírá. Rizikem přehnané pozitivní sebe prezentace je pak zejména ztráta kontaktu s realitou (Ben-Ze'ev, 2009).

Stručně jsme definovali dva základní typy seznamovacích portálů. Ty jsou založeny buď na systému shody, kdy se uživatelé musí nejprve navzájem sobě líbit, než se kontaktují, a nebo existují seznamovací portály, které fungují na základě vlastní iniciativy (uživatel narazí na profil, který se mu zamlouvá a dotýčného kontaktuje).

Rozlišujeme tři základní potřeby, které si vynořující se dospělý mohou v rámci online seznamovacích portálů uspokojovat a jsou to potřeby sociální, psychosociální a fyzické. Mezi sociální potřeby řadíme touhu najít si partnera či partnerku a přátele. Psychosociální potřeby jsou v tomto kontextu definovány jako uspokojení touhy po senzaci, něčem novém, originálním a zvláštním. Mezi fyzické potřeby řadíme sexuální uspokojení (Sumter et al., 2013). To, jaké motivy vedou vynořující se dospělé k online seznamování, dále ovlivňuje jak často se na své profily přihlašují a co od této aktivity očekávají.

Existují samozřejmě věkové a genderové odlišnosti. S rostoucím věkem je motivace k online seznamování sycena spíše než experimentováním a nezávazným sexem, potřebou najít si partnera/partnerku a mít stabilní vztah (Sumter et al., 2013). Odlišnosti jsou i v rámci pohlaví a strategie seznamování. Muži jsou obvykle v seznamování aktivnější a ženy spíše vyčkávají (Karten, H, 2006).

Cílem výzkumné části bylo pomocí kvantitativního výzkumu zmapovat problematiku a specifika vynořujících se dospělých na internetových seznamkách. Kromě základních sociodemografických údajů bylo naším cílem zjistit platnost a znalost Arnettovy teorie vynořující se dospělosti v rámci České republiky. Hlavním cílem pak bylo identifikovat základní motivy k online seznamování a proměnlivost těchto motivů v souvislosti s věkem, pohlavím, frekvencí užívání, důsledky v reálném prostředí a strategiemi seznamování.

Ke sběru dat jsme použili dotazník, který obsahoval 21 položek a jeho vyplnění trvalo přibližně 5 minut. Dotazník byl šířen online. Výběr respondentů byl realizován částečně záměrným výběrem (výzkum byl určen pouze pro heterosexuální jedince ve věku 18-30 let, kteří měli aktivní profil na libovolném seznamovacím portálu) a částečně samovýběrem, který byl dán šířením výzkumu na sociálních sítích. Celkový počet respondentů byl 198, z toho 144 žen a 54 mužů.

Výzkum byl ošetřen po etické stránce – byl dobrovolný a zcela anonymní. Respondenti mohli kdykoliv během vyplňování dotazníku od výzkumu odstoupit. Data, která jsme sebrali, sloužila pouze pro vyhodnocení výzkumu a dále bylo v hlavičce dotazníku uvedeno, že jeho vyplněním dávají respondenti souhlas ke zpracování získaných údajů pro účely výzkumu.

Sociodemografické údaje o respondentech byly stručně popsány a zaznamenány pomocí výsečových grafů. Potvrdili jsme předpoklad vycházející z teorie vynořující se dospělosti, že se většina respondentů necítí být zcela dospělá. Znalost pojmu vynořující se dospělost byla minimální.

Základní motivace k online seznamování jsme vyhodnocovali faktorovou analýzou (metoda hlavní osy) s rotací VARIMAX normalizovaný. Jako nejsilnější faktory motivace k online seznamování jsme odhalili faktory láska, nezávazný sex a sebepotvrzení. Celkem jsme však pracovali s pěti faktory, které jsme předpokládali na základě již existující studie autorky Sumterové et al., 2016 (láska, nezávazný sex, sebepotvrzení, zjednodušení komunikace, touha po senzaci).

Vzájemný vztah faktorů motivace s věkem, pohlavím a důsledky online seznamování byl vypočítán pomocí Pearsonova korelačního koeficientu. Zjistili jsme, že s rostoucím věkem roste faktor láska – tedy nalezení si potenciálního partnera jako hlavní motiv k online seznamování. Tento jev můžeme v rámci pohlaví pozorovat s rostoucím věkem zejména u žen.

Frekvence užívání online sezonek (tedy jak často se uživatel na profil přihlašuje) se zvyšuje v závislosti na motivaci, která je sycena faktory láska a nezávazný sex.

Dále jsme určili 3 možné důsledky online seznamování: schůzka, nezávazný sex a vztah. Našli jsme existující souvislost mezi schůzkou a faktory zjednodušení komunikace, láska a nezávazný sex. Dále mezi schůzkou za účelem sexu a faktory touha po senzaci a nezávazný sex. Vztah jako důsledek online seznamování koreloval se všemi faktory (láska, nezávazný sex, sebestvrzení, zjednodušení komunikace) kromě faktoru touha po senzaci.

Strategie oslovování byly vyhodnoceny pomocí kontingenčních tabulek. Dle předpokladů vycházejících z teorie jsme potvrdili to, že muži oslovují potenciální partnerky jako první spíše než ženy a zároveň je pro ně při výběru partnerky důležitější její atraktivita.

Celkově jsme svými výsledky poznatky z teoretické části, navzdory limitům výzkumu, spíše potvrdili. Přínosem této práce je vzhled do problematiky online seznamování u populace vynořujících se dospělých v České republice.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

1. Akçayır, M., DüNDAR, H., & Akçayır, G. (2016). What makes you a digital native? Is it enough to be born after 1980?. *Computers in Human Behavior*, 60, 435-440.
2. Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist*, 55(5), 469.
3. Arnett, J. J. (2007). The long and leisurely route: Coming of age in Europe today. *Current History*, 106(698), 130.
4. Arnett, J. J. (2007b). Emerging Adulthood: What Is It, and What Is It Good For? *Child development perspectives*, 1, 68 – 73. Retrieved February 8, 2017.
5. Arnett, J. J. (2015). *The Oxford Handbook of Emerging Adulthood*. Oxford: Oxford: The Oxford University Press. Získáno 4. ledna z Google Books.
6. Atkinson et. al. (2009). *Psychologie*. Praha: Portál.
7. Ayers, C., 2014. Tinder: the app that's setting the dating scene on fire Retrieved from <http://www.theaustralian.com.au/life/weekend-australian-magazine/>.
8. Barry, C. M., Madsen, S. D., Nelson, L. J., Carroll, J. S., & Badger, S. (2009). Friendship and romantic relationship qualities in emerging adulthood: Differential associations with identity development and achieved adulthood criteria. *Journal of Adult Development*, 16(4), 209.
9. Barret, L., Dunbar, R. , Lycett, J. (2007). *Evoluční psychologie*. Praha: Portál.
10. Barlett, C. P. (2015). Anonymously hurting others online: The effect of anonymity on cyberbullying frequency. *Psychology Of Popular Media Culture*, 4(2), 70-79. doi:10.1037/a0034335
11. Baumgartner, S. E., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2010). Unwanted online sexual solicitation and risky sexual online behavior across the lifespan. *Journal Of Applied Developmental Psychology*, doi:10.1016/j.appdev.2010.07.005.
12. Ben-Ze'ev, A. (2004). *Love online. Emotions on the Internet*. Cambridge: University Press.

13. Berk, R. A. (2009). Teaching strategies for the net generation. *Transformative Dialogues: Teaching & Learning Journal*, 3(2), 1-23.
14. Beseda, J. (2008). *Kyberantropologie – nový svět pro antropologii: Memoriál prof. J. Matiegky a prof. J. Malého*. Praha, ČR.
15. Blossfeld, H., & Schmitz, A. (2011). Online dating: Social innovation and a tool for research on partnership formation. *Zeitschrift Für Familienforschung - Journal Of Family Research*, 23(3), 264-266
16. Bonetti, L., Campbell, M. A., & Gilmore, L. (2010). The relationship of loneliness and social anxiety with children's and adolescents' online communication. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 13(3), 279-285.
17. Calderwood, C., Green, J. D., Joy-Gaba, J. A., & Moloney, J. M. (2016). Forecasting errors in student media multitasking during homework completion. *Computers & Education*, 94, 37-48.
18. Centrum adiktologie, PK, 1. LF UK a VFN v Praze. (1. dubna, 2016). *Sexuální závislost – závislost na kybersexu*. Získáno z: www.adiktologie.cz/cz/articles/download/3963/048-Cybersex-pdf
19. Cooper, A. (2013). *Cybersex The Dark Side of the Force: A Special Issue of the Journal Sexual Addiction and Compulsion*. Získáno 2. Dubna 2016 z Google Books.
20. Český statistický úřad. (2015). *Věkové složení obyvatelstva 2015*. Získáno 16. března 2017 z <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva>.
21. Côté, J. E. (2014). The Dangerous Myth of Emerging Adulthood: An Evidence-Based Critique of a Flawed Developmental Theory. *Applied Developmental Science*, 18(4), 177-188. doi:10.1080/10888691.2014.954451.
22. Diamond, L. M. (2004). Emerging perspectives on distinctions between romantic love and sexual desire. *Current directions in psychological science*, 13(3), 116-119.
23. Dostál, D.(2016). *Statistické metody v psychologii*. Získáno 20 února 2017 z http://www.dostal.vyzkum-psychologie.cz/skripta_statistika.pdf.
24. Douglass, C. B. (2007). From Duty to Desire: Emerging Adulthood in Europe and Its Consequences. *Child Development Perspectives*, 1(2), 101-108. doi:10.1111/j.1750-8606.2007.00023.

25. eDarling. (2015). *Všeobecné obchodní podmínky*. Získáno 20. února 2017 z <https://www.edarling.cz/vseobecne-podminky>.
26. Erikson, E. H. (1994). *Identity and the life cycle*. WW Norton & Company.
27. Farková, M. (2009). *Dospělost a její variabilita*. Praha: Grada.
28. Fincham, F. D., & Cui, M. (2011). Emerging adulthood and romantic relationships: An introduction. *Romantic relationships in emerging adulthood*, 3-12.
29. Giddens, A. (2013). *Sociologie*. Praha: Argo.
30. Grello, C. M., Welsh, D. P., & Harper, M. S. (2006). No Strings Attached: The Nature of Casual Sex in College Students. *The Journal of Sex Research*, (3). 255.
31. Gudelunas, D. (2012). There's an app for that: The uses and gratifications of online social networks for gay men. *Sexuality & Culture*, 16(4), 347-365.
32. Hafen, C. A., Spilker, A., Chango, J., Marston, E. S., & Allen, J. P. (2014). To accept or reject? The impact of adolescent rejection sensitivity on early adult romantic relationships. *Journal of Research on Adolescence*, 24(1), 55-64.
33. Hardaker, C. (2010). Trolling in asynchronous computer-mediated communication: From user discussions to academic definitions.
34. Hart, M. (2015). Youth Intimacy on Tumblr: A Pilot Study. *Young*, 23(3), 193-208. doi:10.1177/1103308815577878.
35. Heath, S., Brooks, R., Cleaver, E., & Ireland, E. (2009). *Researching young people's lives*. Sage.
36. Hughes, M. G., Griffith, J. A., Byrne, C., Nei, D. S., Beechly, L. H., Zeni, T. A., ... & Mumford, M. D. (2016). Examining Online Communication: A Method for the Quantitative. *Mixed Methods Research for Improved Scientific Study*, 213.
37. Jin, S. V., & Martin, C. (2015). "A Match Made... Online?" The Effects of User-Generated Online Dater Profile Types (Free-Spirited Versus Uptight) on Other Users' Perception of Trustworthiness, Interpersonal Attraction, and Personality. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(6), 320-327.
38. Karsten, G. (2006). *Muži – ženy*. Praha: Portál.
39. Kim, C., & Lee, J. K. (2016). Social Media Type Matters: Investigating the Relationship Between Motivation and Online Social Network Heterogeneity. *Journal*

- Of Broadcasting & Electronic Media*, 60(4), 676-693.
doi:10.1080/08838151.2016.1234481.
40. Lai, C.), & Yang, H.). (2016). Determinants and consequences of Facebook feature use. *New Media And Society*, 18(7), 1310-1330. doi:10.1177/1461444814555959.
 41. Lewandowski Jr, G. W., & Bizzoco, N. M. (2007). Addition through subtraction: Growth following the dissolution of a low quality relationship. *The Journal of Positive Psychology*, 2(1), 40-54.
 42. Macek, P., Bejcek, J., & Vanickova, J. (2007). Contemporary Czech Emerging Adults: Generation Growing Up in the Period of Social Changes. *Journal Of Adolescent Research*, 22(5), 444-475.
 43. Mikšik, O. (1986). *Úvod do psychologické metodologie II*. Praha: FF UK.
 44. Norona, J. C., Roberson, P. E., & Welsh, D. P. (2017). 'i learned things that make me happy, things that bring me down': Lessons from romantic relationships in adolescence and emerging adulthood. *Journal Of Adolescent Research*, 32(2), 155-182. doi:10.1177/0743558415605166.
 45. Reifman, A., Arnett, J. J., & Colwell, M. J. (2007). Emerging adulthood: Theory, assessment, and application. *Journal of Youth Development*, 2, 1-12.
 46. Ryan, C., & Jetha, C. (2012). *Sex at dawn: How we mate, why we stray, and what it means for modern relationships*. Harper Collins.
 47. Schoeni, R. F., & Ross, K. E. (2005). *Material Assistance from Families during the Transition to Adulthood*. University of Chicago Press.
 48. Siibak, A. (2015). Constructing the self through the photo selection-visual impression management on social networking websites. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 3(1).
 49. Škaloudová, A. (2010). *Faktorová analýza*. Získáno 1. února 2017 z <http://kps.pedf.cuni.cz/skalouda/fa/>.
 50. Šmahel, D. (2003). *Psychologie a internet*. Praha: Triton.
 51. Šmahel, D., Brown, B. B., & Blinka, L. (2012). Associations between online friendship and Internet addiction among adolescents and emerging adults. *Developmental psychology*, 48(2), 381.

52. Suler, J. (2004). The psychology of text relationships. *Online counseling: A handbook for mental health professionals*, 19-50.
53. Sumter, S. R., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2013). Perceptions of love across the lifespan Differences in passion, intimacy, and commitment. *International Journal of Behavioral Development*, 37(5), 417-427.
54. Sumter, S. R., Vandenbosch, L., & Ligtenberg, L. (2016). Love me Tinder: Untangling emerging adults' motivations for using the dating application Tinder. *Telematics and Informatics*, 34(1), 67-78.
55. Sveningsson, M. (2002). Cyberlove. Creating romantic relationships on the net. *Digital borderlands: Cultural studies of identity and interactivity on the internet*, 6, 48.
56. Vágnerová, M. (2006). *Vývojová psychologie I*. Praha: Karolinum.
57. Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Who Visits Online Dating Sites? Exploring Some Characteristics of Online Daters. *Cyberpsychology & Behavior*, 10(6), 849-852. doi:10.1089/cpb.2007.9941.
58. Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). Online communication among adolescents: An integrated model of its attraction, opportunities, and risks. *Journal of adolescent health*, 48(2), 121-127.
59. Vybíral, Z. (2009). *Psychologie komunikace*. Praha: Portál.
60. Walther, J. B. (2007). Selective self-presentation in computer-mediated communication: Hyperpersonal dimensions of technology, language, and cognition. *Computers In Human Behavior*, 232538-2557. doi:10.1016/j.chb.2006.05.002
61. Yurchisin, J., Watchravesringkan, K., & McCabe, D. (2005). An exploration of identity re-creation in the context of Internet dating. *Social Behavior And Personality*, 33(8), 735-750. doi:10.2224/sbp.2005.33.8.735.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Formulář zadání bakalářské práce

Příloha č. 2: Abstrakt bakalářské práce v českém jazyce

Příloha č. 3: Abstrakt bakalářské práce v anglickém jazyce

Příloha č. 4: Informační dopis a informovaný souhlas

Příloha č. 5: Distribuovaný dotazník

Příloha č. 1: Formulář zadání bakalářské práce

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Psychologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Psychologie (PCH)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
RYBÁŘOVÁ Anna	Javornická 1651, Rychnov nad Kněžnou	F14710

TÉMA ČESKY:

Psychologické aspekty online seznamování
SPECIFIKA ONLINE SEZNAMOVÁNÍ JEDINCŮ NA PRAHU VYNOŘUJÍCÍ SE DOSPĚLOSTI

TÉMA ANGLICKY:

Psychological aspects of online dating:
SPECIFICS OF ONLINE DATING AMONG PEOPLE IN EMERGING ADULTHOOD

VEDOUcí PRÁCE:

PhDr. Marek Kolařík, Ph.D. - PCH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Výzkumný problém se zabývá problematikou online seznamování v období vynořující se dospělosti se zaměřením na vybrané psychologické aspekty, jako jsou motivace, postoje, potřeby a očekávání. Cílem bakalářské práce je identifikovat psychologické aspekty online seznamování a popsat volené strategie respondentů. Bude se jednat o záměrný výběr věkově ohraničené skupiny respondentů, konkrétně v období vynořující se dospělosti (20-25 let: J. Arnett), tj. období charakterizované mimo jiné výběrem partnera. Postup vypracování: 1) Seznámení se s manuálem pro psaní DP na katedře psychologie. 2) Rešerše odborné literatury a vypracování teoretické části. 3) Analýza online seznamek a jejich specifikace. 4) Tvorba dotazníku. 5) Realizace výzkumu v rámci online seznamek. Dotazník bude rozeslán elektronickou formou. U dotazníků je třeba počítat s nižší návratností, proto v první vlně oslovím 500 respondentů vzhledem k tomu, že nejnižší množství respondentů je stanoveno na 100. Dotazník rozčlením do 5 okruhů: postoje k online seznamkám, očekávání respondenta, jeho motivace, potřeby a volené strategie. 6) Statistické vyhodnocení dat a interpretace dat.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Arnett, J. J. (2000). *Adolescence and emerging adulthood*. Prentice Hall.
Arnett, J. J. (2007). Emerging adulthood: What is it, and what is it good for?. *Child development perspectives*, 1(2), 68-73.
Kenrick, D. T., Keefe, R. C., Gabrielidis, C., & Cornelius, J. S. (1996). Adolescents' Age Preferences for Dating Partners: Support for an Evolutionary Model of LifeHistory Strategies. *Child Development*, 67(4), 1499-1511.
Šmahel, David. 2005. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton
Vybíral, Z. 2005. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál.
Wallace, P. 1999. *The psychology of the internet*. Cambridge: Cambridge University Press.

Příloha č. 2: Abstrakt bakalářské práce v českém jazyce

Název práce: Psychologické aspekty online seznamování: *Specifika online online seznamování jedinců na prahu vynořující se dospělosti*

Autor práce: Anna Rybářová

Vedoucí práce: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Počet stran a znaků: 66/95 383

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 61

Teoretická část této práce shrnuje poznatky o teorii vynořující se dospělosti a dále pojednává o specifických online prostoru a online seznamování.

Úkolem této práce bylo zmapovat problematiku online seznamování u české populace vynořujících se dospělých. Zjišťovali jsme sociodemografické údaje, motivaci k online seznamování, strategie seznamování, genderové rozdíly v oblasti motivace a strategií seznamování a znalost a platnost Arnettovy teorie.

Jedná se o kvantitativní design výzkumu. Pro sběr dat byl zvolen dotazník. Výzkumný vzorek byl získán kombinací samovýběru a záměrného výběru. Celkem se výzkumu účastnilo 198 respondentů, z toho 144 žen a 54 mužů ve věku 18-30 let. Pro analýzu dat byla použita deskriptivní statistika, faktorová analýza a korelační matice.

Zjistili jsme, že hlavní motivy k online seznamování jsou láska, nezávazný sex a sebepotvrzení. S rostoucím věkem roste důležitost motivu láska, tedy nalezení partnera, a to zejména u vzorku žen. Muži jsou aktivnější ve smyslu oslovování potenciálních partnerek jako první a při vybírání partnerky je pro ně důležitější atraktivita spíše, než pro ženy. U našeho výzkumného vzorku jsme potvrdili platnost Arnettovy teorie, tedy že se vynořující se dospělí necítí být zcela dospělými.

Klíčová slova: vynořující se dospělost, online seznamování

Příloha č. 3: Abstrakt bakalářské práce v anglickém jazyce

Title: Psychological aspects of online dating: *Specifics of online dating among people in emerging adulthood*

Author: Anna Rybářová

Supervisor: PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

Number of pages and characters: 67/95 383

Number of appendices: 5

Number of references: 61

Theoretical part of this thesis summarize knowledge of the theory of emerging adulthood and specifics of cyberspace and online dating.

The aim of this thesis is to explore online dating among Czech population of emerging adults. We studied sociodemographic information, motivation for online dating, mating strategies, gender differences in motivation, mating strategies and a general knowledge and validity of Arnett's theory of emerging adulthood.

We used a quantitative design. We created a questionnaire to collect data. The sample was gained by the combination of selective sampling and convenience sampling. In total 198 respondents participated in this study (144 women and 54 men) at the age of 18 – 30 years. We used descriptive statistics, zero-order correlations and factor analysis to analyse the data.

We found out that main motives for online dating are love, casual sex and self-worth validation. The motive of love raises with the age, mainly among the sample of women. Men are more active in addressing potential girlfriends. Attractiveness is more important to men than women when choosing a potential mate. We validated Arnett's theory among our sample which means that emerging adults do not feel as adults.

Key words: emerging adulthood, online dating

Příloha č. 4: Informační dopis a informovaný souhlas

Dobrý den, jmenuji Anna Rybářová a jsem studentkou 3. ročníku psychologie na Filozofické fakultě University Palackého v Olomouci. Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce, která se zabývá psychologickými aspekty online seznamování u lidí ve věku 18–30 let. Dotazník je určen pro heterosexuální jedince, kteří mají v současné době aktivní profil na libovolném seznamovacím portálu či seznamovací aplikaci (Badoo, Tinder...). Cílem mého výzkumu je identifikovat psychologické aspekty online seznamování u specifické věkové skupiny vynořujících se dospělých, tedy mladých lidí ve věku 18-30 let. Zjišťuji, jaká je motivace mladých lidí k užívání online seznamek a jaké jsou důsledky jeho užívání v reálném prostředí (např. nalezení životního partnera, či nezávazného vztahu).

Dotazník je zcela anonymní a Vámi uvedené informace budou použity pouze k vyhodnocení výzkumu. Účast na výzkumu je zcela dobrovolná a můžete odstoupit kdykoliv v jeho průběhu. Vyplnění dotazníku zabere asi 5–10 minut. Odpovídejte prosím podle pravdy a uvážlivě. Vyplněním dotazníku souhlasíte s dalším zpracováním Vašich odpovědí pro účely mé bakalářské práce.

Velmi Vám děkuji za spolupráci a v případě jakýchkoliv dotazů a připomínek mě můžete kontaktovat na emailu: vyzkum.onlineseznamovani@seznam.cz.

Příloha č. 5: Distribuovaný dotazník

1. Máte v současné době profil na internetové seznamce?

- a) Ano
- b) Ne

2. Pokud ano, na jaké? (v případě, že jich máte více, vyjmenujte je, prosím, všechny)
(doplňte odpověď)

3. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

4. Jaký je Váš věk? let. (doplňte číslicí)

Jaká je vaše sexuální orientace?

- a) Heterosexuální
- b) Homosexuální
- c) Bisexuální

5. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní
- b) Středoškolské bez maturity
- c) Středoškolské s maturitou
- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

6. V současné době

- a) Pouze pracuji
- b) Pouze studuji
- c) Pracuji i studuji
- d) Nepracuji ani nestuduji

7. Jaký je Váš rodinný stav?

- a) Svobodný/á, bez partnera/partnerky
- b) Svobodný/á, v nezávazném vztahu
- c) Svobodný/á – v dlouhodobém vztahu (déle než 1 rok)
- d) Ženatý/vdaná
- e) Rozvedený/á
- f) Vdovec/vdova

8. Máte děti?

- a) Ano
- b) Ne

9. V současné době bydlíte...

- a) U rodičů
- b) Samostatně
- c) Napůl (např. koleje, privát...)

10. V současné době bydlíte...

- a) Na vesnici do 999 obyvatel
- b) V obci s 2 000 – 4 999 obyvatel
- c) Ve městě s 5 000 – 19 999 obyvatel
- d) Ve městě s 20 000 – 99 999 obyvatel
- e) Ve velkoměstě nad 100 000 obyvatel

11. Jak se v současné době žijíte?

- a) Živí mě rodiče
- b) Živím se sám
- c) Částečně mě živí rodiče, částečně se živím sám
- d) Pobírám příspěvky od státu

12. Bez ohledu na to, kolik je Vám let, si připadáte:

- a) Jako dítě
- b) Jako dospívající teenager
- c) Ještě ne úplně dospělý/-á
- d) Jako dospělý/-á
- e) Nevím

13. Na kolika seznamkách máte v současné době aktivní profil/profiley?

- a) Na jedné
- b) Na jedné až třech
- c) Na čtyřech až pěti
- d) Na více než pěti

14. Jak často se přihlašujete na svůj profil/svoje profily na seznamce/seznamkách?

- a) Přihlásil/a jsem se pouze jednou až dvakrát
- b) Každý měsíc
- c) Jedenkrát-tříkrát týdně
- d) Čtyřikrát-pětkrát týdně
- e) Každý den
- f) Vícekrát denně

15. Domluvil/a jsem si schůzku skrze online seznamku a zrealizoval/a ji

- a) Ano
- b) Ne

16. Měl/a jsem nezávazný sex s někým na základě seznámení na online seznamce

- a) Ano
- b) Ne

17. Měl/a jsem vztah na základě seznámení na online seznamce

- a) Ano
- b) Ne

18. Slyšel/a jste někdy pojem vynořující se dospělost?

- a) Ano
- b) Ne

19. Oslovuji jedince, kteří se mi líbí, vždy jako první

- a) Ano
- b) Ne

20. Při výběru partnera/partnerky se rozhoduji na základě jeho/její atraktivity

- a) Ano
- b) Ne

21. V této části dotazníku věnujte prosím pozornost následujícím tvrzením a vyjádřete míru souhlasu, či nesouhlasu na škále „vůbec nesouhlasí“ až po „zcela souhlasí,“ na základě toho, jak moc Vás tvrzení vystihují. Jestli si nejste jistý/á, která z odpovědí nVás nejvíce vystihuje, vyberte tu možnost, která se jí nejvíce přibližuje.

(1 = vůbec nesouhlasí - 5 = zcela souhlasí)

Láska

Abych našel/a potenciálního partnera

Abych měl/a s kým být

Je to nejjednodušší způsob, jak si někoho najít

Nezávazný sex

Abych si mohl/a psát s někým o sexu

Abych měl/a sex na jednu noc

Najít si někoho s kým bych mohl/a mít pravidelně sex

K vyměňování erotických obrázků

Zjednodušení komunikace

Na internetu jsem méně nesmělý/á

Je pro mě jednodušší komunikovat online

Pomáhá mi to nalézt přátele

Sebepotvrzení

Abych zlepšil/a svoji sebedůvěru

Abych ze sebe měl/měla lepší pocit

Abych se cítil/cítila atraktivní

Abych se necítil/a tak sám/sama

Abych obdržel/a komplimenty o své osobě

Touha po senzaci

Je to zajímavé a vzrušující

Je to moderní

Je to něco nového

Všichni to používají